

△ V Praze 15. prosince.

Theofil Pisling je velký muž. Slušnou cestou nemohl sobě ještě pomoci k literární slávě, zvolil tedy cestu sprostých nadávek a ještě sprostějšího podezřívání; když se nedařilo psaním o tom, co věděl, začal psát o tom, čeho neví, — a to se mu daří. Je tomu ovšem již hezky dávno, co psal r. 1859 do „Wiener Zeitungu“ zprávy z italského bojiště, kdežto sám seděl — v Hamburku, hezky dávno, co psal knihy o národně hospodářských věcech, o kterých ničemu nerozumí, ale nedávno tomu, co všude a všude podezříval snahy naše národní. Jeho články tendenční, oplývající dílem neznalostí, dílem schválností, vždy ale strychninem nízké nenávisti k Slovanstvu, tiskly mu ovšem jen časopisy, jejichž redaktoři vědí o nás tolik, co o pověstných španělských vsecch; „časopisy znalejší a poctivější, jako na př. Schuselkova „Reform“, byly mu sedmerým zámkem zamčeny. Nyní nalezáme ale právě v posledním čísle „Reformy“ té článek „Renegáti a zběhové v Čechách“, jenž jest znamenán špatně renomovanou šifrou „Th. P.“ Počínajíce článek ten čísti, nemysleli jsme zajisté, že by byl do zběsilého „Th. P.“ náhle duch smířlivosti vjel, že by ho bylo přejimačilo nevlídně se k němu chovající pražské kasino německé, nebo nevděčnost odstrkajících ho zdejších listů německých, byli jsme jen žádostivi, jakým způsobem as ošálil redaktora Schuselku, jenž vzdor nejlepší vůli nemůže všechny naše poměry dokonale znáti.

„Th. P.“ jednalo se o to, aby zhanobil všechny muže, kteří se rozhodně k Čechům přidali, dle náhledů jeho ale ovšem přidati neměli, dále pak aby zastrašil všechny ty, kteří jsou posud nerozhodní a posud se vikla-

jí. Aby to mohl v „Reformě“ učiniti, musil arci zároveň plísni „renegáty a zběhy“ druhé strany. Mluvil s velkým morálním rozhořčením o „zrádčovství“ vůbec, a přitom z opatrnosti — nejmenoval před koncem ani jediné osoby. Nikoho nenapadne, aby se spustil do rozboru článku na domyslu zbudovaného a praničeho věcnatého neobsahujícího; čtenářstvo však možná že k zábavě sobě přečte některé úryvky co důkazy, jak se žurnalisticky skotačiti může.

Článek počíná jaksi s historií smutně známé „Mittelpartei“ a praví, že v ní byli lidé, kteří s celým světem v přátelství žítí, k oběma národnostem stejně spravedliví býti chtěli! Vídeňanovi může to ovšem povídat, tomu se pověděly již nesmyslnější věci a on jim uvěřil; čtenářstvu svému, znajícimu historii tu také, nemusíme podávat komentáru. Dále!

„Th. P.“, který ve všech zahraničných listech (dle vlastního výroku píše do dvacíti) dokazuje, že dnové naši jsou již spočítáni, že Němcům zakrátko podlehnem, že boj s německou kulturou jest vlastně již na záhubu naši skončen, píše v „Reformě“ doslovně: „Boj, jehož jevištěm jsou nyní Čechy, nebude, tak doufáme, žádně z bojujících stran záhubným!“ — Dobrý forman!

„Th. P.“, který nám všady a všady nejsvětější práva naše upírá a po hebblovsku všem spílá, již se o práva ta zasazují, mluví v „Reformě“ o nás co o straně, která má „dobré právo své již co garancii moci své!“

„Th. P.“, který šestimilionový národ všude jen „gemachtes Czechentum“ nazývati se opovažuje, připouští v „Reformě“, že tímž právem může se v Čechách mluvíti o „gemachtes Deuschtum“.

Tak bodá Teofilek do vlastního masa, jen aby nám po straně právě v „Reformě“ také nějakou, myslí ovšem že velkou, ránu zasaditi mohl! Ano, on připouští i, že nenávisť proti Němcům v Čechách panující jsou

vlastně jen Němci vinni, že centralismus znamenal v Rakousku absolutismus, že nyní ještě chovají se Němci tak, aby každý Němec výrazy „německý“ a „centralistický“ za totožné považoval.

Mittelpartei prý je rozpadlá a někteří z ní přidali prý se — k české straně. My o těch zbězích nevíme, Teofilík sice také ne, to ale meškodí. Vždyť chce jen říci, že děláme, jako bychom měli nějakou moc, že se k nám lidé druží jen ze strachu, atd. Obvyklých hloupých úsměšků nemůže ovšem zcela zanechat, a takž tvrdí na př., že jsou nyní lidé, kteří se píší Frydryk, Zorzenperk a Fysr, ač se před týdnem ještě Friedrich, Schwarzenberg a Fischer jmenovali!

Lítujem upřímně „Reformu“ poctivě se snažící, že podobným lidem někdy za oběť padá. Kdyby p. Schuselka znal korespondenta svého, byl by mu zajisté místo své tiskárny redakční dvěře ukázal. Že „Reforma“ snaží se býti k Slovanům co nejspravedlivější, vysvitá čestně a jasně z jiného článku v témže čísle, jímž ostře vystupuje proti jakémus Alfredu Königsbergovi, poetickému Teofilíkovi, jenž napsal a vydal činohru „Deutsche Kämpfe“.

Ten pan Königsberg je hodný pán, druhý Hebbel, a velmi vtipný. Z vévody pomořanského Boguslava učinil proto darebáka, protože jest — Slovanem!! Slovany nazývá vždy jen „divochy“, k nim se vztahuje výraz „schmunzelnde Tiergesichter“.

Registrujem to jednoduše, aniž bychom snad chtěli, aby se nějaký budoucí, v slovanském „Pekle“ pokračující Kollár s Hebbly a Königsbergem špinil.

H L A S r. I, č. 346, 16. prosince 1862

△ V Praze 1. ledna.

Silvestrova noc minula se vším policejně dovoleným křikem a hulákáním svým, s řinkotem potlučených sklenic, s přípitky na zdraví toho a onoho, na jehož zdraví leda krejčímu nebo sklepnici, takto ale praníkomu nezáleží. Silvestrovu noc jsme přežili a s ní se vyžil a přežil starý rok, zanechav jako mrtvola v domě jen nemocný puch, prázdnotu v hlavě, srdci a měšci, a bolení hlavy. Historie jej již zaznamenala do rejstříku zemřelých, že skončil na marasmus čili sešlost věkem rok 1862, syn roku 1861, řemeslem historik, bytem na planetě třetí.

Proti zábavám silvestrovským neměl' bych ničeho, neboť tančit na hrobech právě zemřelých přátel srovnává se zcela se zvyky slovanskými. V jistém počestném městečku německém nařídila opatrná rada starších, aby se o půlnoci na Nový rok nějakou dobu všemi zvony zvonilo, by „přehlušen byl povyk hříšný“. Já bych toho nenařídil, beztoho je druhého dne v hlavách dosti zvonění.

A se zvoněním tím, sprovázeným nejpříjemnějším bolením hlavy, nejkulturnějším katzenjammrem, probouzíme se ráno ze sna polomrtvých. Omžené oči poznávají zase svět, rozeznávají předměty. Před námi válí se na ložní pokrývce zdravé novorozenátko mladý rok, a dívá se na nás zrakově až přezrale moudrým, jako by byl všechnu moudrost svých předků zdědil. S chutí by ho štípnul člověk do tváří, kdyby to nebylo v slušné společnosti sprostáctvím, a kdybychom sobě nevzpomněli na smutný jeho jednoroční osud a na to, že mu již nyní poslední hodinku jeho určiti můžeme. Starý Saturn ještě není „satur“ a požívá vlastních dětí

svých dále, jakož zase tyto živí se od změn přírody a od životů lidských. Staří Karthagové obětovali Saturnovi ročně životy dvou set dětí, roku ale zapomněli obětovat, a ten spotřebuje více životů.

„Vše nové, také štěstí léká nás,“ praví Schiller v „Nevěstě messinské“, kteráž se v německé Praze dávala několikráte před prázdným divadlem — a již z úcty k Schillerovi odpustí mladý Nový rok, že se ho alespoň trochu lékáme, ač jsme na příchod jeho připraveni. Vždyť ani nevíme, přinese-li nám štěstí nebo neštěstí! Kdož může říci, jak světem zatočí, jak námi naloží. Velká máme očekávání, mnoho nám budoucnost slibuje — vederemo! Položí-li zlatník Nový rok na kámen zkoušenosti, jen ať se objeví co ryzý, ať obstojí ve průbě. Ať není nové dítě Saturnovo novým Chironem, půl koně a půl jen tváře rozumnější. A pak, vždyť je člověk vždycky trochu konservativní a miluje staré — ovšemže s výminkami, na př. u krásného pohlaví, které je později méně krásné — a nové je mu jen tak dalece milo, jen tenkrát se s ním spřátelí, když mu ze starého co nejméně ujme. Musili bychom mít k Novému roku nekonečně dlouhou řeč, kdybychom mu chtěli všechno vypočítat, co nám vzíti nebo přejinačiti může a co ze starého nechatí má. My Čechové ovšemže bychom rádi měli mnoho starého odstraněno, mnoho nového zavedeno. My bychom sobě pranic z toho nedělali, kdyby byla rovnoprávnost větší a sliby menší, zemský sněm náš čestější a Německo němečtější, svoboda tisku opět větší a paragraf pátý menší, užší rada širší a přátelství mezi rakouskými národy užší, stříbra víc a papíru míň — ale Čechové sobě odjakživa příliš mnoho přáli a pak se jim za to zle vedlo. Chtěli i panovati nad celým světem a sklesli v podruží takové, že i lecjaký špinavý kluk po nich již se plivati osmělil. Těm klukům bychom také leccos přáli k Novému roku.

Nový rok nám odpustí, že mu nejdeme vstříc s prapory, že mu nestavíme brány a nepíšeme hesla na ně,

jsmeť již trochu silně blaseováni a překonáni hlubokomyslným výrokem: „es sei nur neu — so nimm'ts den Pöbel ein!“ Říkají nám sice již dosti dlouho, že jsme jenom lůza, my tomu ale posud nevěříme, a z opatrnosti vzpíráme se proti všemu novějšímu, přidržujeme se raději starších diplomů. A pro takovéto diplomatické smýšlení odpustí nám rok nový chladnost naši, a příslibujem mu, že po vykonané pouti, budem-li s chováním jeho spokojeni, vydáme litografovanou podobiznu jeho, připočtem jej ku svým výtečníkům a napíšem mu životopis do Náučného slovníku.

Člověk vstává ráno s nejkrásnějšími nadějemi; než přijde poledne, oprchá jich polovic, než se setmí, zvrátily se na opak svůj. Ani sama sebe nemůže člověk po celý den opanovat, ani za sebe se zaručit, neboť i spravedlivý chybí denně sedmkrát, a stalo se již, že i domácí páni umřeli a nejlepší spisovatel český že někdy zapomněl čárku nad *i*. Možná, že má nový rok nejlepší vůli, my mu to rádi věříme, napřed ale nebudeme nikoho chválit ani hanit. Prozatím nevíme o něm ničeho, než že je zde, a psát článek o novém roku jest právě tolik jako psát o ničem, což se mně ostatně často přiházívá — non mea culpa, sed culpa Pražanů, kteříž někdy žijí v bahně lenosti způsobem aligátorův, jako by nežili. Píšu-li ale tak poklidně o ničem, myslím sobě někdy s Castellim:

„Píšu-li tu píseň o ničem,
píšu přece vždycky aspoň něco.“

A protož vinšuju již šťastný a veselý Nový rok, a na brzkém sněmě zemském abychom se setkali se všemi divnými patrony svými.

Zcela novým a originálním tímto „vtipem“ vzbudil jsem sobě zajisté nepřátely nové, neboť vyvstávají vždy proti každému velkému nápadu novému.

KLIDNOST A PORÁŽKA
NA SNĚMĚ ČESKÉM
NÁVRH SLAVNÉ REDAKCI
DROŽKA A FIAKR
LITOGRAFOVANÁ FEDERACE

△ V Praze 10. ledna.

Kdyby nebyla řeka tak studená, provaz tak sprostý, jed nechutný, hlad bolestný a střílet zapovězeno, učinil bych sobě tím neb oním způsobem smrt, neboť: „Již hezkou chvíli stojí svět,“ zpívá Shakespearův šašek. Je to také k zoufalství, když český sněm tak tiše, tak všednodenně začal. Mše svatá byla tichá, lid tichý, sněmovníci tiši, a to vše na sněmĕ českém, jenž přece v dřívějších dobách tichostí svou se právě neoslavil. Já pod čárou nemohu žít, když není nad čárou alespoň nějaká bouřka, já ji chci a musím mít — prosím vás, přátelé, netvařte se tak klidně a sladce, beztoho vám to ani nesluší!

První porážku letošní byli bychom tedy již obdrželi, při prvním hlasování byli bychom ne sice šťastně, ale velmi pěkně propadli, a až se budem chtít za to někomu poděkovat, nemusíme být v rozpacích, neboť známe již místo na levici, na kterém bude pan rytíř Schmerling sedět, až ho revma opustí. Na té nejkrajnější levici je velmi choulostivé místo pro trpící revmatismem, neboť tam sedí lidé, kteří po německu nesmírně mnoho „větru dělají“. Faktum je faktum a poražení jsme byli, teprv sice jednou, máme ale pevnou naději, že budem častěji. Mají Němci velkou většinu, mnoho přívrženců i mezi šlechtou. Spolek ten je, abychom s „Pr. Morg.“ mluvili, přirozený a pevný. „Rytíř Bohuš, baron Mladota nebo hrabě Vratislav jsou téhož národního původu, mají tytéž politické zásady, tutéž minulost i budoucnost, jako na př. poslanec pan David Kuh nebo pan doktor Brinz,“ praví dnešní „Pr. Morg.“ pod rubrikou „Landtagsnotizen“.

Kdyby vás ale po porážce častější přece přešla klidnost a trpělivost, prosím, jen ne do extrému, jen se nepřekvapte! Vždyť víte, že vzdor svobodě tisku — — jak? povídali jste něco? tedy mne nevytrhujte! — že vzdor tomu všemu voláme stále ještě po svobodě tisku jako oni rodiče v báchorce po vytouženém dítěti. Buďte hodni a dojdete pochvaly. A nebudete-li sobě troufat určití sami meze žurnalistické opatnosti, zadejte prosbu a milerádo se vám povolí, abyste „Pražské noviny“ směli zcela otisknout, nebo aby každým dnem byl poslán k vám do redakce nějaký pan vládní komisař, kterému by se rukopisy předkládati mohly. Pak jste jisti, a jako stávalo kdys na knihách z arcibiskupské impresí „za faktora Žáka“, může pak státi na „Hlase“ „za komisaře A nebo B“. Žádný zákon není takový, aby se obejít nemohl, a zde vám podávám návrh, jak i paragraf pátý obejít můžete. Uvidíte pak rozpaky centralistických listů, až sobě takového spolupracovníka zjednáte! —

Výdělek zaopatřuje sněm lidem mnohým, nejčastější ale drožkám a fiakrům, kteréž beztoho nyní již pro masopust mají „plné ruce co dělat“. Odporuju každému poslanci dvacetkrát spíš fiakra, než jednou drožku, za prvé vypadá osm běhounských noh panštěji než čtyry, za druhé se do fiakru vejde ještě s nějakým přítelem a neupadnete v podezření, že chcete pro sebe býti celou stranou, a za třetí mám já antipatii proti drožkám. Drožkáři jsou mně cháska příliš málo pedantická, příliš žoviální a veselá. Prohánějí koně také někdy jen pro svou radost vlastní, žertují s každým je potkávajícím, sedí na kozlíku jako doma, neznají rozdílů stavů a jezdí leda za diškreci rychleji, kouří i, když se dobře daří, místo krejcarových třeba pětikrejcarové. Fiakrista ale mužně setrval při své dýmce s víčkem, drožkáře sobě ani nevšímá, na hlavě má cylindr, a kdykoli veze vyššího vojenského důstojníka, může až koně ubičovat. Pozoruju je někdy na náměstí, když s věže zaznívá poledne. Fiakrista postaví hmníček

s polívkou do vozu, smekne zbožně klobouk a modlí se poledne; drožkář toho sebezapření nezná, jí klidně dál, nebo se honí se soudruhy kolem vozů, jako by provozoval nějaký náboženský tanec.

Abychom se zase k sněmu a sněmovníkům vrátili, musím vysloviti zde panu doktoru Brinzovi nejupřímnější svou soustrast nad zármutkem, který ho postihnul hned po jeho příchodu do Prahy. Jeho děti se mu perou! Spolek „Rugia“ oznamuje právě v novinách, že přetrhl všechno spojení s buršensšafty „Moldavia“ a „Franconia“. Již to jest bratrovražda, byť i nepřišlo k soubojům s tupými šavlemi a v rukavičkách, plastrorech a škraboškách. Tolik lásky, tolik sjednocenosti, a přec! „Kdyby se to tak na divadle dávalo, zpeskoval bych to jako smyšlenou nemožnost,“ praví Fabián v Shakespearovu „Večeru tříkrálovém“.

Nakonec zmiňuju se o novém pokroku českém, ne sice v politice skutečné, ale v politice litografované. Pánové Klíč a Mourek zařídili sobě nový litografický ústav a počali vydáváním galerie podobizen českých výtěčníků. První podobizna vyšla Riegrova. Je to práce skutečně umělecká, jakéž jsme posud neměli. Je vyvedena u velikosti přirozené, vypočtené na nějakou vzdálenost, ve kteréž pak překvapně působí. Vidíme zde dobrého kresliče, umělce po zdokonalení toužícího, čemuž již francouzské vyvedení nadsvědčuje, příjemné zvláště u rozdělení světla a stínu. Jen v tisku samém bylo ledacos pro počátek méně patrného zapomenuto.

H L A S r. II, č. 11, 11. ledna 1863

ČESKÝ SNĚM ROKU 1863

Epická báseň v neurčitém počtu zpěvů

Motto:

*V pravdě mnoho, mnoho poesie,
v poesii mnoho pravdy žije!*

Ú v o d.

Flašinetláš sedí v dvoře smutný,
klikou vytáčí si zpěv svůj rmutný,
zpívá smutně o veselé zemi,
zpívá české snahy, české sněmy:
„Servus, bratří, vítám v slavnou Prahu!
Jdete na sněm? Dej mu pánbůh vlahu!
Máte lístek? To je věru hezky,
že smí prostý Čech přec na sněm český!
Já již myslil, že to sněmování
jest jen plesem pro šlechtické paní.
Však kam jdete, vždyť na Pražském hradu
nemá více český sněm již vládu,
a ty velké, převelebné síně,
kde se války slavné počínaly,
hrdě čeští páni vypínali,
odkudž v Evropě nás celé znali,
česká krev že neproudívá líně —
jsou teď mrtvé, tiché, strašně tiché —
z velkých prací pro nás zbytky liché.
Sněm se odstěhoval k lidu dolů, —
povedu vás, bratří, půjdem spolu
Na Pětikostelním tichém plácku
zavedu vás k malému palácku,
v něm je salón velký, pramoderní,
a tam sedí schmerlingovští věrní,
vedle nich pak, přídavek co náký,

usadili trochu Čechů taky.
Pro maršálka je tam velká sesel,
pro poslance v řadách mnoho křesel,
pro hladové pivo a rohlíky,
pro žurnalisty jsou kamrlíky.
Ptáte se, proč Němců tam tak mnoho?
Ty můj bože, co je vlastně z toho,
k čemu jen zbytečné bédování! —
Intresův to jest zastupování,
vždyť zem celá Čechův kapitálem,
Němci pak jsou spokojeni s málem,
jenom intres z kapitálu berou, —
nač se Češi o ten ještě derou!“

8. leden. — Zpěv první.

I.

Svit první sálem proletěl,
zvon zahučel si ranní,
zahučel mocně, jak by chtěl
své vlastní setřást spaní.
A klika cvakla, lehký krok
a kotrmelec a pak skok,
a vprostřed šíra sálu
zříš postavičku malú.
A zase bujný, smělý skok,
a skřítek sem tam lítá,
že se jak muška kmitá.

On neměl klid, on neměl sen,
a první zář a první den
ho vyhnal z horka lože
a zaved tam, kde po prvé
dnes sněmovní co poslanec
prát bude Čechy do krve.

Krev rozproudí se na tanec,
vždyť je to, ty můj bože!
prazbrusunový poslanec,
Kuh David takto nazvanec.

Teď zased na své místo již,
dodej si srdce, přístup blíž
a pohlédni mu v líce —
aj hoří jako svíce,
a oko jeho šlehá blesk,
obočí vraští, že až stesk,
z úst někdy slovo vyletí, —
Kuh David křeslům metá řeč, —
ach matky, pozor na děti,
to bude nekřesťanská seč!

Tak sedí zde as hodinu,
neb kratčej nemluvívá.
Nadšení ho prochvívá
jak bouře mořskou hladinu.
Hned svoje spíná ruce,
hned je zas hází sem a tam,
hned vymršťuje prudce,
a myní — ne to žádný klam,
teď kloní vpravo, vlevo se,
snad že teď „bravo“ slyší, —
teď stírá perly na nose —
a teď — teď se už tiší.

Natáhne nohu přes lenoch —
je to přec statný, hodný hoch!
Ta radost, nenadále
být v zemském sitzungssaale!
Vytáhne z kapsy náký list —
„Nein, was das Blatt doch geistreich ist,
wird heut' Furore machen!“
A čte, — své moh by věčně číst —

„Nein, wie der Witz doch mächtig ist,
muss ich doch selber lachen!“

Teď vstal a k oknu přistoupil —
jak by ho z másla vyloupil!
Přiložil ke sklu horkou tvář,
a bubnuje si krönungsmarš.
Pak se zas dolů dívá
a „Adámku náš“ zpívá.
Ten čas má přece líný chod,
je bujné krvi málo vhod!
„Nač jen tak dlouho v chrámě jsou,
svatého Ducha vzývat jdou!
Toť — abych řekl krátce —
proti mně demonstrace!“

II.

Po modlitbě, po tiché mši svaté,
poslanci se lidem ubírají;
lid je tichý, mevolá dnes slávu,
naučil se málo očekávat,
málo chtít a ještě míň dostávat.
Jenom někdy čepice své smeknou,
pocitivost kdy kolem nich se běře.
Pocivosti kloní se lid český,
třeba mandát dle zemského řádu,
třeba mandát v radu říšskou vzala.

Sál se znenáhla již maplňuje,
poslanci se slušně pozdravují,
na sta Dotzauer dá komplimentů.
Fraků jesti jako hvězdic v noci,
čamar skoro jako sluncí ve dne.
Jedni mní, že z čamar vyrostli již,
druzí posud na ně medorostli.

Rozsednou se čamary a fraky
jako voje širém na bojišti.
Na pravici německá tu šlechta,
většinou německá jen dle módy,
zřeknuvší se vší své dávné slávy,
zvrhnuvší se z reků v dvořeníny.
Vedle nich pak hlouček šlechty české,
jemuž Klam-Martinić vojevodí.

V srdci cítí ještě vřít krev českou,
v mysli své pak na sněmy by české
raděj ještě jela v šestispřeží,
na kozlíku paruku a pudr,
za kočárem tré myslivců v zlatě,
a na sněmě radila by dobře,
sedíc s muži stejna jenom rodu.
Mezi nimi sedí Lev Thun hrabě,
jenž co Čech nám školy dal německé.

Ve středu dál dvě je setnin našich,
mezi nimi ze Železna Brodu
mocný Rieger, hrůza centralistův,
Palacký náš družné od Moravy,
Brauner, Klaudy, Sladkovský a Tonner,
Krejčí, Rojek, Punkyně a Řezáč;
Prachenský co k Němcům věž hraniční,
doktor Čupr přechod k Pinkasovi,
pak již širé pole ryzých Němců,
Brinz, Herbst, Hasner, Šáry, Krása, Haniš.
Z Němců nejvíc česky zná pan Krása,
pranic nezná Kuh, jenž na levici
sedí na samém již na krajíčku
přivázán, by nespád náhle dolů.
Kolem něho přívrženci jeho,
z nichž nemohl jeden kvůli revmě
přijet z Vídně ku schůzi hned první.

Mnohý se tu proslaví tak velmi,
že bude mít velkou práci Farský,
Klíč a Mourek, nakladatel Kobr,
jenž je věru nakladatel dobr.

III.

Po domácku usedli si v křesla,
po domácku spolu pojednali.

Velkou radost měli Čecháčkové,
sněm, že zahájen jest slovem českým;
jen když české! Na tom nezáleží,
není-li to čeština nesprávná,
nedí-li se „říže“ místo „říše“.

Nato četli dlouhé protokoly,
což jest sněmovníkům přezábavné,
protože se mezi čtením dlouhým
mohou každý, jak chce, zatím bavit.

Pak se pohádali o Limbeka,
Rieger řekl, že v tom nedůslednost —
nač se jenom chudák tak namáhal!
Důslednost a oni! Oheň, voda!
A pak! Což jest z toho! Nelimbek či
Limbek! Stejně věru nám pomůže,
stejně bude při Češích on státi,
stejně od něho se naučíme,
kdybychom i učiti se chtěli —
„nechvalno nám v Němcích iskat pravdu!“
Sladkovský rek statně vypomáhal —
což to platno, většina když nechce!
Mluvil rek jen, „Tagesbot“ by napsal:
„Der Debatte gab er keine Wendung!“

Hlasovali, propadli jsou naši,
ač i kardináli s námi byli
na hlas Martinicův vzbuzující.
Češi všichni „ne“ své provolali,
Němci „ja“ a český centrální Krása
hlasné Čechům v uši zahřměl „ano“!

První porážku jsme utrpěli,
modleme se, díky bohům vzdejme!

IV.

Centrální jásali,
že chytli Paura,
dle moty že jim už
náš Paura kňourá.

Druhý den dostali
již zase kvinde,
hledejte, bláhoví,
své Krásy jinde.

V.

Erstens: sněm že dvě léta již nebyl;
zweitens: od prvního unavenost;
drittens: mdloba po první hned schůzi;
viertens: že je málo potřeb v Čechách;
fünftens: beztoho že pětiku diét
země tak i tak již platit musí;
sechstens: že je zaručeno dobře,
tento sněm že dlouho trvat bude:
v uvážení všech těch vážných příčin
usnesli se, budoucí že schůzi
po čtyrech dnech teprv míti budou.
Modleme se, díky bohům vzdejme!

S b o r: Ach, můj bože nejmilejší!
jak je letos lacino:
kopa mužskejch za půl jabka,
a to ještě planyho,
a dvě kopy za cely —
ještě jsou dost placeny:
jedna ž e m s k á za pět tisíc —
ještě není k dostání.

S l a d k o v s k ý: Vimberští písaři
jsou tuze pyšni,
rejpalí koření
pod černou višní;
na kranclích sušili,
na šálkách třeli,
dávali voličům,
aby je chtěli.

S b o r: Poctivost, poctivost,
kde tě lidé berou,
v zahradách se nerodíš,
v poli tě mesejou!

S l a d k o v s k ý: Lamentaci mám, na srdci —

M a r š á l e k: Vem panenku za ručičku,
veď ji do kola.

S l a d k o v s k ý: Chodíval k nám, chodíval
z kanceláře písař!

H a n i š: Tancovala chrpa s mákem,
a vodnice s pastrnákem,
a česnek s cibulí
a konopě s koudelí.

Kellersperg: Vy manželé mladí!
mějte se vždy rádi:
chcete-li být spolu šťastni,
varujte se vády.

Rieger: Jakou já na mysli mám,
takovou vám zazpívám.

Maršálek: Zadudej, dudáčku, zadudej!

Rieger: Já se synka nebojím:
vemu synka na ramínka,
přes hlavu ho přehodím.

Mareš: Sládíčka mám ráda,
tudl-dy, tudl-dy, dydl-dá,
on se mnou zahrává,
tudl-dy, tudl-dy, dydl-dá;

Riegríčka mám radši,
tudl-dy, tudl-dy, dydl-dá,
on se mnou čtveračí,
tudl-dy, tudl-dy, dydl-dá.

Žádnej neví, co je láska,
kdo jí nezkusí. —
Forman si přece pomůže,
mně pomoci žádnej nemůže.
Já jsem, lidi, já jsem
miloval jen špásem!

Skrejšovský: A vy bratři, kamarádi,
já na vás něco vím,
vy chodíte za mou holkou,
já za vaší nechodím;
jestli vás tam zastanu,
kamaráda na stranu!

S l a d k o v s k ý: Jen jednou zatřesu,
hned zase slezu!

M a r š á l e k: Zadudej, dudáčku, zadudej!

S l a d k o v s k ý: Já se vám šidit nedám:
jednoho nebo dva
strčím vás za ňadra!

S b o r: Hezká je, hodná je,
čistě se strojí,
přijde do hospody,
přece tam stojí.
Lecjakás Němkyně,
třeba má vole,
přijde do hospody,
točí se v kole.

14. l e d e n. — Z p ě v t ř e t í.

1. Situaci, strany málo slovy
každý dobře naznačeny poví:
Nežli patent sám jsou patentnější,
než ministr sám jsou ministřejší,
nežli diplom sám jsou diplomštější,
nežli císař sám jsou císařštější.

2. Chtěli míti úředníka
v každé schůzi malé,
by zažehnal, by zasvětil
vše ku boží chvále.
Řeklo se však: „Netřeba nám
věčně kněze s námi,
když se chceme vroucně modlit,
modlíme se sami!“

16. leden v noci. — Zpěv čtvrtý.

Maršálek: My rokujem sic každý den,
však obětujme také sen! —
Že mně zadán byl dnes návrh nutný,
svolávám vás, páni, v čas ten smutný!
Pan Kuh David první má dnes slovo!

Kuh: Tížilo mne věru mad olovo,
že mne Češi nemilují ani.
Čestné slovo, milí, drazí páni,
co jsem napsal nehezkého, já jsem,
věřte, všechno napsal jenom špásem!
Jenom proto, by se rozškádlili
Češi a tím k činu rozdráždili.
Řídil jsem se příkladem těch mocných,
kteříž škádlí poddaných bezmocných,
škádlí schvalně, by se k činům vzmohli,
sami k svobodě si dopomohli.
Srdce mé však jesti přecitlivé,
každé slovo zabolí je křivé,
slzy kanou přes mé mladé líce —
nemohu již křivdy snášet více.
Pročež činím návrh nyní nutný,
nechť se změní osud přeukrutný,
posavad jenž Čechy milé klíčil,
jejich snahy, jejich sny jim ničil!
Němci nechť se vysloví již zjevně,
k rovnoprávnosti že stojí pevně!

Sbor Němců: Ať Kuh žije, bravo, bravo, bravo,
nechcem nikdy míti zvláštní právo!

Sbor Čechů: To nemůž být, to nemůž být,
my nechcem rovnoprávnost mít!

(Hlasuje se a Češi propadnou.)

H e r b s t: Když pan Kuh tak krásně schůzi načal,
chci teď pokračovat, jakou začal.
Volební řád nejvíc Čechy tíží,
většinu přec mají v naší zemi,
volební řád k menšině je níží, —
věřte, bolestí že jsem už němý.
Pročež činím již ten návrh nutný,
ať se změní hnedky poměr smutný,
Němci spravedlivostí svou slavní
nechť přikročí cestou hned ústavní.

S b o r N ě m c ů: Ať Herbst žije, bravo, bravo, bravo,
nechcem nikdy míti zvláštní právo!

S b o r Č e c h ů: To nemůž být, to nemůž být,
my nechcem spravedlivost mít!

(Hlasuje se a Češi propadnou.)

B r i n z: To všechno, všechno není nic,
kde kořen zlý, tam třeba víc.
Já upřímně a přímo navrhuji,
nechť Němci z Čech se vesměs vystěhují
a přestane pak divoký ten tanec,
příkladně беру první již svůj ranec.

S b o r N ě m c ů: Ať Brinz žije, bravo, bravo, bravo,
v Čechách nemáme my žádné právo!

S b o r Č e c h ů: To nemůž být, to nemůž být,
my s vámi chceme věčně žít!

(Hlasuje se a Češi propadnou.)

19. leden. — Zpěv pátý.

Viz náhledy a výroky *Kotzebuovy* o poctivosti v kusech jeho: „Bayard“, „Die Ver-söhnung“, „Sonderlinge“, „Der Rehbock“, „Rotmantel“ a „Der Besuch“.

I.

Po široké řece Mississippi,
koráb odštěpenců pluje strašný,
secesionistů zbraň největší.
Se všech stran k ní letí pádné pumy,
aniž by loď rozkotati mohly —
Merrimac zde doktor Krása sluje,
místo pancéře má skýlko v oku.

II.

Brosche: Mé slovo bude věru krátké jen!
Vy chcete, každý postouplý by amtsmann
byl znovu volen; dobrá, souhlasil bych,
a přidal ještě, aby vůbec každý,
kdo vládou získán buďto advokátstvím
nebo jakýmkoliv jiným pěkným darem,
hned o mandát se nový zas ucházel.
Jak pravím, souhlasil bych, kdyby návrh
již nezavíral v sobě podezření,
že někdo vůbec poctivost zde prodal.

(Hlučný smích.)

Ach dovolte mně slov pár všeobecných,
bych vyložil, co poctivost jest vlastně.
Kdo v sobě čest má, nehledá jí v enku,
ni v odměně, ni v nějakém advokátství,

zde, myslím, nebude nám nikdo tvrdit,
že nemá někdo cti již dosti v sobě.

(Hlučný smích.)

Já myslím, poctivost že jesti dvojí,
jeť jeden poctiv k sobě, druhý k světu,
a oba tedy poctiví jsou muži.

(Hlučný smích.)

Ostatně s poctivostí žádné kšefty!
Poctivec kosti hryže pode stolem,
poctivci nejvíc mívají nepřátel —
líp hrbat být než poctiv, věru, páni.

(Hlučný smích.)

Ten puntík, Archimed jejž najít nemoh,
Francouzi mašli jmenem „point d'honneur“,
a dávno punkt ten vyzdvih zem již z osy!
Co jest to čest a kde jsou její meze?
či máte stroj, jímž znáte měřit stíny?
Já dokončil, a myslím, že jste rádi!

(Bravo! — Brosche se kloní.)

K u h: Já začínám a zase řeč již končím,
vímť, že náš čas má jenom jedno ucho.

K r á s a: Však počkej, pošlu na tě posla Sojku,
a ukáže ti, „Čas“ že má dvě uši!

H e r b s t: Král může život darovat, čest nikdy,
však ministr jen úřadek ten náký, —
věc pěkná jesti sice advokátství,
však v ministerstvu úřad ještě hezčí.

B r i m z: Ach těžko, těžko někdy jíti s vládou,
a pro tu obtíž mnohý také nejde,
a plave pohodlněj s opozicí!

K l a u d y: Již mnohý, že se velikým chtěl zdát,
stal se — a sice velmi brzy malým.

K r á s a: Což opět „Čas“ a „Čásek“ zas? Ach pokoj!

S b o r: (zpívá následující staroskotskou baladu jako
kousek Straussovy polky „Serafimky“):

Byl jednou jeden poctivec,
tralala trajda,
nedostal něc a neměl něc,
tralala trajda,
byl všude vítán — za vraty,
a musil do špinhauzu,
když chtěl být trochu zahřátý.

A přece zůstal poctiv tak,
tralala trajda,
měl tělo již jak scvrklý vak,
tralala trajda,
ve vaku kostí drobátko
a oči v důlky vpadlé
a na tvářích měl pozlátko.

A přece zůstal tím čím byl,
tralala trajda,
oženil se a poctiv žil,
tralala trajda,
a když pak bídne zašel,
zůstavil všem svým milým
tuberkulosní kašel.

20. leden. — Z p ě v š e s t ý.

Sletěli se statní Sokolové.
Vešli v garderobu poslaneckou,
obvléknout se ve turnéřské šaty,
v kalhoty a kajdu z běla plátna,
v předepsaný střevíc bez podpatku,
aby, když se kopnou, nebolelo.

Vešli jsou pak v tělocvičnu sněmní,
zvolali jsou srdečné si „nazdar!“,
začali pak myšlenky své hnáti
k rozmanitým, pěkným prostocvikům,
k cvikům bez nástrojů, beze cíle.
Vůdce cviků zvonkem znamení dal,
by se přešlo k nástrojům pak pěkným
s cvičiteli Pštrossem a Grünwaldem.

Nejdřív š p l h á n í, a místo bidel
hladké protokoly aj tu stály.
Následovalo pak k o m í h á n í
v bradlech „zkoušky volební“ nazvaných.

Nato z á p a s pro finanční výbor,
nakonec pak s k o k v y s o k o d a l e k ý
přese šňůru, zvanou k o m p e t e n c í.
Němci vesměs pod šňůrou podlezi,
Češi vesměs šňůru přeskočili.

Pak jest ještě leccos rokováno:
o tom, tiskárna že zdejší vládní
nemohla vytisknout řády cvičné,
an musila „Pražských novin“ více
pro ty a b o m e n t y zdarma tisknout;
že jest třeba vagací dní čtrnáct,

any nejsou nástroje hotovy,
neboť slavil truhlář po celičký

boží týden modrý pondělíček.

„Tužme se ku blahu drahé vlasti!“
zvolali a vagace si dali.

„Beztoho“, děl jeden zcela moudrý,
„když i zde jsme, nic mezpůsobíme!“

Zase hlasné „nazdar!“ provolali,
v garderobu svou se odebrali,
svlékli kalhot, střevíce a kajdu,
oblékli se ve civilní šaty,
pozdravili naposledy vlídně,
a šli každý po svých za svým klidně.

22. leden. — Z p ě v s e d m ý.

I.

Už to věru déle nevydržím!
Myslíte, že vtip svůj jen tak tržím?
že verše dělat prací je tak levnou?
Já věru vypovím vám službu zpěvnou!
Aj, odkud člověk nabral vtipu by se
tak prázdně na ničem a v ničem vise,
a jakž je možno vás jen satirovat,
když živěji nechcete hantýrovat!
Já nestojím o jmeno Lomnického,
ni o korunu, ni o bobky jeho,
já mechci z chvály míti slávu levnou,
a vypovím vám službu svoji zpěvnou!

II.

Am Fünfkirchenplatze da steht wohl ein Haus,
es kommen drei Männer von dort heraus,
der Eine behäbig also spricht:

„Zu arg ist die Sache doch drinnen nicht,
wir hören die wütendsten Tschechen
gemütlich das Deutsche sprechen.
Sie tun, als würden wir's nicht versteh'n,
und wollen sich deutsch doch nur sprechen — seh'n,
doch viel zu gut wissen sie müssen,
ob deutsch oder böhmisch,
daß sie's doch müssen büßen!“
Er sprach's und lächelte hämisch.

Der andere darauf mit wuchtigem Wort:
„Mir geht's doch allzu ruhig dort,
mit Plänkeln und Manövriren
werden wir Monde verlieren.
Zu gutem Mehl ein großes Korn,
zum Schlachtruf ein weitschallend Horn,
und Kompliment auf Kompliment
führt niemals uns zu gutem End!“

Der dritte, ein Nathan, also spricht:
„Dess' sind die Deutschen schuldig nicht.
Man hört von ihrem Servilismus sprechen,
und doch gilt's weit mehr von den Tschechen.
Man streichelt dort Mächtige um den Bart,
der Regierung wird eine Schlappe erspart,
dem Adel wird Jagdrecht gelassen, —
man mag sich damit nicht befassen.
Aus Diplomatie, ich seh' es schon,
wenn sich die Dinge nicht wenden,
wird Gemeindeverband und Propination
zu unserem Schaden noch enden, — —
trotz allem schlecht gebrauten Bier!“

26. leden. — Zpěv osmý.

— — — — sešli zas
— — — — ještě čas,
— — — — — — nic,
— — — — nikdy víc,
— — interpelace,
— — vyzkoumati chce.
— — — — ještě čas,
vždyť — — — přijdem zas.

27. leden. — Zpěv devátý.

Abyste poznali
pravého junáka,
budu vám tancuje
zpívat krakoviaka.

Prostřed temných lesův
shýbá se dřevina;
interpelující
Brinz je přec ferina.

S tam té strany vody
plyne kačer sivý;
každý „ex abrupto“
náramně se diví.

Na vysokém dubě
holoubeček seděl;
pan komisař všechno,
ale hnedky! věděl.

Slunce jasně svítí,
větrík tiše věje;

školní rada mluví,
sněmovna se směje.

Slavík se slavíkem
ostatí nemůže,
však ti, Marešíčku,
David přec pomůže.

U mé sivé klisny
podkova se kláče,
školní rada Mareš
nad bierkreucem spláče.

Nad domečkem střecha,
pod střechou je trámek;
škola, pane David,
mení žádný krámek!

Plyne loďka, plyne,
dělí vodu s sebou;
Davídku můj, také
Görner mejde s tebou!

Žito a pšenice
nevelká různice;
Majer a Skuherský
nešetřejí plíce.

Lítá ptáček, lítá,
sám neví, kde padne;
Brosche by rád mluvil,
nemá slovo žádné.

Zpívá slavík, zpívá,
když slunéčko vzhodí;
také bledý Staněk
meč do váhy hodí.

Co den slunce svítí,
co noc měsíc vychází;
přijde k hlasování,
ale mnohý schází. —

Jestli se hněváte,
že já špatně zpívám,
pomněte, k movému
řádu že se dívám.

29. leden. — Zpěv desátý.

† † †

3. únor. — Zpěv jedenáctý.

† † †

5. únor. — Zpěv dvanáctý.

I.

Domažlice, Domažlice,
nač se hrdě vypínáte,
vlastního chtít poslanečka!
aj, co chcete? zdaž to znáte?

Chcete snad, by kandidát se
vládní u vás bláml náký,
či snad Grimm, jenž stokrát propad,
aby u vás propad taky?

Chcete snad, by Petržilka
zase napsal provolání,
ježto nemá kusa smyslu,
také kusa slohu ani?

Domažlice, Domažlice,
zasloužila naše země,
byste chtěly blámnout její
petržilko-grimské plémě!?

II.

Dobrá v sněmě restaurace,
dobrá vína, dobrá piva,
a u dobrých piv a vínek
mnoho poslanečků bývá.

A když přijde k hlasování,
a když zvonek třikrát zvoní,
tu se mnohá chrabrá šíje
bolestně ku prsoum kloní:

„Lehko žid se se křesťanem,
lehko oheň s vodou pojí —
ale jakž mám s zvonkem spojit
v n i t ř n í záležitost svoji?“

III.

Dostali řády,
ach je to láce —
„Listům“ vykvetla
zas konfiskace!

Jak se ty řády
na prsou blyští —

„Humor“ pod těžkou
pečetí piští.

„Humor“ pod těžkou
pečetí vzdýchá,
praví, že všechna
sláva je lichá.

7. ú n o r. — Z p ě v t ř i n á c t ý.

Mohli bychom těšit se
z porážky té vládní,
nežádej však toho teď
od nás, ach, nižádný.

Jsme pitomí berani,
pitomější skopci, —
za jediným procesem
čtyry jiné hopcí.

Nevíme víc, co jen psát,
co jen mluvit máme —
kriminálu tělo své,
duši Bohu dáme.

HUMORISTICKÉ LISTY

r. V, 17., 24. a 31. ledna, 14. února 1863

NÁBOŽNÝ PŘEHLED KAŽDODENNÍ
ČINNOSTI SNĚMU ČESKÉHO

8. l e d n a.

Na den svatého Erharda
přišla na sněm zemská garda,
Češi, Němci, statkáři,
různí politikáři.

Aby mohla věc prospívat,
šli svatého Ducha vzývat,
po Tedeum laudamus
začal parlamétní klus.

V centrum sedli federáci,
vpravo, vlevo centraláci,
naproti nim Nostíček,
vedle něho Vašíček.

Sněm zahájil českým slovem
pan Kellersperk v fraku novém,
po slavném zahájení
skončilo se sezení.

12. l e d n a.

Na svatého Proba
přišla obžaloba,
že volební řád
chce jen Němcům přát.

14. l e d n a.

Na svatého Hilaria
byla s vládou patálie

o komisi chzení,
leč sněm medal svolení;
ale pykal toho fakta,
vláda mu nedala akta,
a mluví skrz zřízence
beze vší abstinence.

19. l e d n a.

Na den Kanuta svatého
stran sukna humpoleckého,
průmyslové též školy
byly nové úkoly.
Potom, jak chtěl Dr. Kloudy,
o nových mandátech soudy,
o mandátu skládání,
Krása dostal píchání.

20. l e d n a.

Pan Šebesta s Fabiánkem
přišli s ševcovským verpánkem,
žádajíce nastokrát
o nějaký patronát.
Pros za ně, svatý Kryšpíne,
ať jich patronát nemine,
přítel smůly, český sněm,
ať jim nedá potěhem.

22. l e d n a.

Na den svatého Vincence
dál Waidele difference,
mnohý mnoho navrhoval,
sněm semotam zarejdoval,

až jim z toho semotam
kudy kam ukázal Klam.

26. l e d n a.

Na svatého Polykarpa
silnice a u ní škarpa.
Dvořák stranu silnice
mluvil velmi, velice.
Kratochvil s hustými fousky
zaječí vykládal kousky;
doktor Trojan měl dotaz,
jenž se týkal zemských kas.

27. l e d n a.

Svatý Jene Zlatoústý,
chci mít raděj velké pusty,
nežli slyšet Davida,
když nám něco povídá.
Průmyslová škola bude,
ať si David jak chce hude.
Kvůli tkalcům odpověď
dostal pan Brinz hned a hned.
Také k pivním krejcarům
svoleno škol ke zdarům.

29. l e d n a.

Svatý Františku Saleský!
přimlouvej se za lid český,
dej věhlasnost komisi,
ať navrhne revisi.

3. ú n o r a.

Dnes předsedal doktor Vaňka,
a sněm poznal, že je kaňka,
když maršálek mimo sněm,
líp že když maršálek v něm,
šťastně Steffens náš zlatý
navrh konec debaty.

5. ú n o r a.

Na den svaté Agáty
zase divné debaty,
řád jednací nechce kředu,
každý mluví bez ohledu,
pan maršálek s Grünwaldem
poháněl věc dost kvaltem.

6. ú n o r a.

Na den svaté Doroty
žádali jsme poroty.
Svatá panno Doroto,
přimlouvej se též o to;
ale zdá se, slavný sněme,
že je těžce dostaneme,
snad poroty závisí
od pobytí v komisi?

9. ú n o r a.

Na den svaté Apoleny,
„byl-li návrh vymezený“,
způsobilo šarvátky
sáhodlouhé debatky.

I to bylo potěšení,
nikdo nechtěl vymezení,
proti vládě 206,
sám Wajdele, na mou čest.

11. února.

Na den svaté Eufrosiny
strany politické viny
dal adresu Purkyně, —
přijde-li pak do Vídně?

12. února.

Na den svaté Eulalie
mnohý toužebnost nekryje,
že by na ty ostatky
raděj vyjel na statky.
Pro německé regrace
máme týden vagace.

19. února.

Po vagacích na Konráda
byl co řečník zas zbytečný
David Q, když přišla řada
na Zemský bank hypotečný,
z něhož pro švandu a špás
baňku udál pan Pinkas.

20. února.

Na svatého Eleuthera
pan Davídek jako včera

baňku tlouk, jako brouk,
chtěl ji hodit pod klobouk.
Zato Karlos volal dnes
co křepelka, „pět peněz“:
Já rád samosprávu mám,
baňku, plnou baňku nám!

21. ú n o r a.

Na svatou Eleonoru
mnoho řečí, málo sporů.
Karlos s Brožem v pozadí
o špascetlu se radí.
Ze slov pana Pankráce
dělal Pinkas regrace.

23. ú n o r a.

Den před svatým Matějem
přišel pan Šmerling na sněm,
kvůli ústavnímu svátku
zůstal v Praze až do pátku;
Němec volal: Ať žije,
Čech dal zpíval rekvie.

24. ú n o r a.

Na svatého, co led dělá,
o hory se strhla mela,
o slavení dne toho,
co nám nepodal mnoho.
Jako hory, v svých činech
nesejde se s Němcem Čech.

27. ú n o r a.

Po diné a rekviem
ospalý a smutný sněm,
jen ta zpráva milé banky
pobančila Allemanky;
Klaudy nepravil tak mnoho,
a přec Němec volal: oho!

28. ú n o r a.

Na den svatého Romána
baňka skoro dokonána;
správce Spořitelny české,
a to věru není hezké,
opravním amendementem
neobstál před parlamentem.

2. b ř e z n a.

Na svatého Simplice
dodělána bančice.
Přikrejte ji hezkým víčkem,
ozdobte ji českým lvíčkem,
baňka hezky buclatá,
jen ať v ní jest dost zlata.

4. b ř e z n a.

Na svatého Kazimíra
doktor Čupr rozum sbírá;
přišel na řád sobotáles,
doktor mluví jako Tháles,
že jsou školy tales, quales,

že když matkou nám je zem,
ať kantorům platí všem.

6. března.

Na biskupa Bedřicha,
věc ta dále pospíchá;
i dí doktor Rieger na to:
„Ale rozvažte, pantáto!
Kdo do školy děti dáš,
plať ty na ně, dokud máš.

Prázdna-li je kapsa tvá,
obec sobotáles dá.“
Což pomohlo kantorům
na čas k provisorium,
že nebudou školský plat
po krejcárku vybírat.
Od novemburu pan Šnobzok
nechce mít svůj zvláštní rok,
jako občan „pořádeční“
přijal také rok sluneční.

7. března.

Na den svatého Tomáše
rytíř Limbek mluvil plaše;
o drahách, můj milý brachu,
dělal Strache strašně štráchů;
Haniš dnes nepovolně
poslancoval malé straně,
leč sedadla měnění
lidskou hloupost nemění.
Matušovský bez výhybky
volal: „Urovnejte sýpky!“

Grégr marně řečnil zdárně
o nešťastné zastavárně.
Při peticích, pravím vám,
dnes Klam Martin nebyl klam.

10. března.

Den po svatém Metoději
rámusy se v sněmě dějí;
zas předsedal doktor Vaňka,
zas to byla velká kaňka.
Vyšli Čechy ukaňkovat,
umudrovat, uhlasovat,
že rád chtějí revidovat.
Levičáci „brávo!“ křičí.
Centrum na to „oho!“ syčí,
nejhůř křičí vpravo: „hej!“
pan knížecí kontrfej.
Takto Palackého návrh
Němec bez milosti zavrhl,
přece není ukaňkován,
odmudrován, uhlasován.
Chtít to bude sama vláda,
co děl Rieger a pan Sláda.
Jak vojenská škodí jízda,
o tom Pour i pan Rott hvízdá.

11. března.

Na svatého Konstantina
sněmu tvárnost byla jiná;
ticho po tom bouření,
potom tajné sezení.

13. března.

Na Arnošta o technice
Lev a Jelínek nejvíce
dali slyšet své hlasy,
hlučné jako dvě basy,
leč pan Lumbe stýská si.
Jak by se věc skončila
bez Haniše hanila!

14. března.

Než zabřesknul den Kryštofa,
objasněna katastrofa
o zajících v Chotiněvsi.
Kratochvílku můj, ulev si!
neb jen tenkrát, když si zajíc
u Liběšic sní svůj krajíc,
vzkvěte, světe uhodni,
hospodářství národní!

16. března.

Ujmi se, svatý Patriku!
Hollarových kupršťů,
neb proti nim David Q
dělá velkou námítku.
Trne celá duše má,
že se pro ně pokřtít dá!
Chlapíci jen zmohli to;
v Bonnu řekli: C'est très bon!

17. března.

A na svatou Gertrudu
mluvil někdo o studu,
kdo mu nechtěl rozumět,
ten tam zůstal přec čumět.
Padnou, o té nehody,
poroty i porody!
Leč když přišlo na přírážku,
by měl Karlín školu svoji,
když hospoda dávno stojí,
doktor Haniš počal rvačku;
leč marně se hmoždí
jako staré droždí.

18. března.

Na den svatého Anselma,
kdo nesplácíš, ty jsi šelma,
kdo děláváš dlouhé splátky,
nedáš dlouho půjčku zpátky.

19. března.

Na den svatého Josefa,
řád obecní! To je trefa;
bysme se ho mohli zbýti,
budem sedat do desíti.
Loučení je těžká věc,
vyloučení ještě těžší.
Spolčujme se, milí Češi!
ať jsme jediná obec.
Pravdu, právo, pravím vám,
vylučuje jenom klam —

20. března.

Na svatého Joachyma
do junkříků Sláda hřímá,
také padla mnohá rána
od Taška i od Trojana,
a knížecí minorita
byla dvakrát notně bita;
demokrací probodla
Hartiga i Princkodla.

21. března.

Na svatého Benedikta,
pouhá pravda, žádná fikta:
„Nevolím!“ se jalo křičet
statných Čechů dvaatřicet;
méně statných dvaadvacet
na partýsce mělo tacet.
Dvaadvacet mysle klidné
šli voliti zas do Vídně,
aby jeden co žák founěl
a druhý se tam okouněl.

23. března.

Na den svatého Udusa
filologův hádka kusá;
ale bylo navrženo,
hlasováno, uzavřeno:
„Kdo chce na sněm lelky vozit,
tomu budou metlou hrozit.“

24. března.

Na svatého Gabriela
Wolfrumova moudrost celá
v těchto čtyrech slovech zní:
„Lepší je pan okresní.“

26. března.

Na den svatého Haštala
s vládou zas šarvátka malá;
myslíť, kam se úřad vloží,
tam že prozřetelnost boží.
Než však přišlo na šarvátku,
uslyšeli jsme pohádku,
jak v Chrudími, chraň nás, Pane!
pěl vlk divý: „Hej Slované!“

27. března.

Druhý den po Zvěstování,
nežli na svátky šli páni,
začali hrát druhý akt,
leč pan Rieger ztratil takt,
který pan Herbst nenašel,
proto dvojzpěv špatně šel.
Nic však méně po té scéně
přes vši moudrost na levici
nevyhráli úředníci.
I to tajné volení
provedlo to sezení.

8. dubna.

Na den hlučné fidlovačky,
v Rudých horách pro chudáčky
povoleny silnice,
aby měli krajíce.

Pamatujte si to všicci,
kdo jste chytrí politici:
Větší právo voliti
vaši gardu mesytí.

9. dubna.

Kyňky, kuňku, keňke, kaňka,
zmatek dělal doktor Waňka,
vlastně návrhy proklaté
jako páté přes deváté;
ale jak si odpoledne
pan maršálek v křeslo sedne,
jde to, jak by házel míčem
nebo mrskal sedlák bičem.
O velikosti okresů
bylo velkých procesů.

10. dubna.

Na svatého Daniele
byla v sněmu avantura,
Lev po kavalírsku směle
shodil s sebe pana tura,
který na něho si lez;
leč co dostal, to odnes.
Těž Herbst chtěl mít avantýry,
ale nezná v tom manýry;
co Riegrovi někdo půjčí,
má hned zpátky, ať nebzučí.

11. dubna.

Na svatého Lva papeže
Klaudy žvanitele řeže,
proč svou moudrost extrahuje,
když ji nikdo nekupuje.
O Schmiedeberk, o Schmiedeberk,
zná tebe Schwarzenberg.
Vždyť jsi v jeho diecési,
kde jen bída, nouze vězí.
O Schmiedeberk, o Schmiedeberk,
Wied'rum ein gutes Werk.

13. dubna.

Den po svatém Juliánu
utrपěli Němci ránu,
pro svatého Justina
přišla Čechům většina;
ač nebyly Domažlice,
byly přec radostné líce
pro ty knihy pozemné
potěšení příjemné.
Mnohý ještě hourá honem
interpelac velkým zvonem.

14. dubna.

Tiburcius budget nese,
před sněmem se cifra třese.

15. dubna.

Theodore, boží dárku,
tu tam přidej po krejcárku!

I ty svatý Ottone!
Leč on volal: O to ne!

16. dubna.

Na den svatého Kalixta
v hlasování byla mixta;
četli jmena v čase drahém,
mělo to jít raděj šmahem,
jako honem knížecím
při tom řádu stavěcím.

17. dubna.

Na Rudolfa ještě trochu:
o sejkách a o krejcárky,
co se mají dávat z várky.

18. dubna.

Po Rudolfu konec šprochu;
v „Černém koni“ večer kvas;
brachu, kdy se sejdem zas?

HUMORISTICKÉ LISTY

r. V, 4., 8., 11. a 18. dubna 1863

HISTORIE POSLEDNÍCH DNŮ
SLAVNOST JEAN PAULA
VOJENSKÉ PŘÍHODY — PAN WENTZELY
ZE STARŠÍCH DĚJIN

△ V Praze 27. března.

Je mně, jako bych musil se stát historikem; ne sice tak stranickým, jakým je dle „Tagesbote“ Palacký, ani tak zábavným, jakým je Sardouův „Livius“, ale přece historikem, ať již jakýmkoli. Tak dlouho jsem byl za poslední doby odstrkován „pro nedostatek místa a drahotu příloh“, moje péro vězelo v sirobě místo v inkoustu, a přece byla ta doba živa, pohybliva, zajímavá, jak dlouhé měsíce předtím nebyly. Víc se „nadělalo“ českého dějepisu na Pětikostelním plácku za málo meděl, než dříve za dvě leta na říšské radě! Ve velkém jsou ale omylu, kdož myslí, že vše vykonané hodí se jen pro mysle nejopravdivější, prosaické, že my lidé lehkomyšlnější, poetičtější nemáme také velkého podílu v tom. Ti pánové sobě nadělali tam vedle ostatního také dosti špásu, a smáli-li se ve sněmovně, byl ohlas smíchu venku tím hlasnější. Jednaly tam menšina a většina, dva zamilovaní, Hero a Leander, a český Grillparzer mohl by napsat z toho nějaké „Des Parlaments und der Liebe Wellen“, tragedii nebo veselohru, podle honoráru. Co však dovoleno dramatikům na jevišti dějinném nebo divadelním, toho se nesmíme my žurnalisté dopustit, v naší poesii zvoní místo rýmů řetězy a naši lehkou mysl tíží zákonodárná deska s paragrafem pátým, jenž zapovídá vyslovovat jméno Jehovah.

Hned po narození jara slavila se letos dne 21. března pamět stoletých narozenin Jean Paula, německého humoristy. A němečtí poslanci, někdy velmi humorističtí, učinili co humoristickou „Nachfeier“ dne 22. března výlet do Litoměřic. To je konečně něco, co se hodí do mého dějepisu. „Litoměřice nejsou sněmovna,“ pravil tam Brinz velmi vtipně a i my se cítíme s Herbstem

„volnějši v tom německém městě“, kde nás netíží paragraf pátý; také by měl nebohý paragraf mnoho co dělat, kdyby měl co anděl strážný všude lítat za německými poslanci po hostinách a výletech! Co tu spotřebeno attické soli na hostinu litoměřickou! Duch odpočívajícího tam Máchy oživil poetickou žílu korunovaného příležitostníka Seuttera von Lötzen, Pindarem vznesl se jeho duch, zatřásl orlí perutí a marně proudila se zlatá poesie, až se dovršila ve věčně památných slovích:

„Wie herrlich klingt — oho! zur Sache!“ —

Jakás pamětní deska v Paříži zvěstovala latinským písmem ještě dlouho po pádu Napoleonově slávu tohoto. Konečně nápis smazali, a tu zvolal Börne: „Dřív rozuměl desce jen kdo znal latinsky, nyní jí porozumí i nejhloupější sedlák!“ Proč to zde vypravuju? Inu, já myslím, že německo-seutterovskému verši porozuměl každý Čech, třeba by slova německého neznal.

Vtip stíhal vtip, ano Brinz povznesl se až k satíře, k sarkasmu. Náhle vstal a zvolal: „Mužům, kteří podepsali žádost, aby německá škola litoměřická německou zůstala, pronáším hřímající hoch!“ A „hoch!“ zahřmělo širou síní, „hoch“ znělo ještě venku z úst tam zvědavě čumících, — stará, slovanská Litoměřice svésila ale hlavu bolem, že se jí za tolik pohostinství dostává ještě sarkasmu. Nelze se divit panu Brinzovi, „nessuno“ českých poslanců uvrhlo ještě jiné pány v moře hořkosti.

Tak se dělo k oslavě Jean Paula, praotce všech feuilletonistů. Německý estetik Hieronymus Lorm dokazuje, že ještě jedno století uplyne a Jean Paul bude již tak zapomenut, že nebudou se slavit více narozeniny jeho. Snad mechtěl také německé většině naší tím naznačit, že za sto let nemusí činit výlety více do Litoměřic, ano že nemusí být ani více většinou? — Ne, ne, Lorm píše do „Wiener Zeitungu“ a zajisté tedy má o únorovém patentu zcela náhled své redakce! —

Praha má nyní ráz vojenský. Na Střeleckém ostrově, kde v prvním poschodí česká Umělecká jednota mladé své údy rozkládá, bouchají pušky po celý den, a na Příkopech a Koňském trhu se zvečera ozbrojených hlídek jen hemží. K čemu se pražští ostrostřelci vestřelují? K ničemu! Vystřelují sobě ale z hlav myšlénky na české komando. „Lid musí mít zábavu, aby nečinil revoluce,“ myslí sobě s Napoleonem pan Steffek a nechává je pilně střílet, vždyť německé komando za pár grošů stojí. Zdaž ostrostřelci oslněni gloirou vítězných zbraní svých uznají pořekadla, že „ruka ruku myje“? Tyto dny chtěl prý někdo navrhnout našeho pana státního ministra za čestného důstojníka pražského sboru ostrostřeleckého. V tom by byl ovšem nový důvod proti velení českému, neboť jakž může se ve sboru veleti česky, když důstojníci jeho češtiny neznají!

Ano ty hlídky! Před německým kasinem srocuje, nebo alespoň srocovalo se posud mnoho hlídek, aby se tam nesrocoval lid jiný, jenž prý chtěl kasinu nějakou kočičinu uspořádat. Někteří domýšlejí se, že je to zbytečné, an o německé kasino nikdo se zde tak náruživě nestará. A na Příkopech chtěl prý lid rozbít okna panu Wentzelymu, jehož se matka tak spartánsky insertem odříká za to, že co Čech hanlivé písně na vlastní národ zpívá. Tomu nevěříme, neboť víme, že Pražané dívají se na páně Wentzelyho obmezenost ze stanoviska velmi humoristického. Sdělíme zde něco, jak se nám vypravovalo. Za klidné půlnoci zazvonili prý u onoho domu na Příkopech dva slušně odění mužští. Podomek otevřel. „Co chcete?“ táže se. „Prosíme, abyste zavolal pana Wentzelyho dolů; jsme řezníci a Sokolové, o kterých zpíval ve svém kupletu, a tuze rádi bychom mu dali dobrou noc!“ Podomek spráskl dvěře a bručel něco, co nevypadalo jako že sám to vyřídí.

Když jsem ale již tak v zaznamenávání historických udalostí, dovoluňte, abych zasáhl do doby trochu déle již minulé. Znáte sněmovníka pana Hanische co rozhodného Němce a výtečného řečníka. Nuže, řečníkem byl již

r. 1846, Němcem ale tak rozhodným nebyl. V zimě téhož roku byl nebožtík Klicpera z králohradeckého přesazen na akademické gymnasium v Praze. Na rozloučenou dávali v divadle Klicperovu „Uhlířku“. Hře předcházel proslov s mottem:

„Tys vlastenec —
sem tobě kvítí na věnec.“

Proslov ten deklamoval nadšeně pan Hanisch a vytiskl J. H. Pospíšil.

H L A S r. II, č. 88, 29. března 1863

△ V Praze 27. července.

„C'est pire qu'infâme, c'est ridicule!“ zvolal Napoleon, když byl přečetl notu Gorčakova. Výrok ten objeví se nyní zajisté tisíckrát v časopisech, užijou ho při všech jen poněkud vhodných příležitostech, neboť citát takový dodává barvitosti, ozařuje světlem historické události, a vždy se zdá při něm, jako by opakující jej byl ze svého mozku skutečně také něco vyvedl. Proč bych nechopil se také příležitosti dobré, než bude výrok příliš oklepán! Dějeť se u nás tak mnoho, o čem možno pronést alespoň polovici onoho výroku, alespoň kousavé ono „c'est ridicule!“

Pražský jeden hostinský řekne českým hostům svým, že o jejich návštěvu nestojí, že má z Čechů jen škodu. Říkali na to, že je výrok ten urážkou veškerého obecnstva, neboť hodnověrní lidé tvrdili, že sobě pan hostinský dával od Čechů za nápoje a jídla právě tolik zaplatit, mnoho-li od Němců, že Čechů byla vždy u něho většina, atd. Hosté byli velmi rozhořčeni, poněvadž je v Praze ale velmi málo hostinců, šli k hostinskému, spolknuvše urážku, zase — snad proto, aby ho již docela namizinu dostali. Česká pýcha ovšem není ještě na výši té jako dobrota českého piva; pravda to a je v ní mnoho směšnosti.

Němečtí turnéři měli v hostinci „U města Jerusalema“ nějaký „komers“. Mnohý z našich čtenářů nebude vědět, co slovo komers znamená, a tomu pravím, že jest to zábava, jejíž ráz se již napřed určí co „gemütlich“, kteréžto slovo zase jest dle Šumavského tolik asi co naše české „srdečný, prostocitý, jemnoduchý“. As osmdesát srdečných turnérů objednalo sobě tedy pro večer ve zmíněném hostinci prostocitou večeri a vykázána jsou jim místa v zahradním salonu — nikoli snad salon

celý. Začali právě jemnoduché pivo pít, když se nebi uráčilo pokropiti ostatní společnost zahradní výdatným lijákem. Hosté, pánové i dámy, spěchali ukrýt se v salonu. Toho však prostocití turnéři netrpěli a začali velmi srdečnou hádku. Hostinský ujal se svých hostů, kteří ale by beztoho nebyli ustoupili, nenahlížejíce, proč by měli do lijáku, když mohou zůstat pod střechou. Uražení turnéři konečně se odhodlali, že půjdou sami, neboť nemohli večeret, když se jiní lidé na ně dívali. Otevřeli dvěře a — zůstali zaraženi stát, liloť se jako z konve.

„Nu, proč nejdete, pánové?“ ozval se zvědavý hlas.

„Kupředu, němečtí mužové Rakouska!“ zazní rozkaz a již začali turnéři lijákem svůj jemnoduchý běh. Jen dva neb tři zůstali, neboť cítili, že by se učinili směšnými.

Praha odchovala, jak známo, již množství učenců, také ale dosti lidí takových, jaké bychom nazvali přihlouplými, kdybychom nemusili zase uznat, že hanebná lživost jejich, utrhačství a sprosťáctví vyžaduje přece schopností jistého druhu. Pan doktor Theofil Pisling je na př. podobnou hádankou. Koupiv sobě někde v Giesse-
nu za dvacet neb třicet tolarů doktorát, počítá se mezi učence; počítá se mezi ně ovšem sám, neboť pamatuji nedávnou dobu, kdy ani pražští žurnalisté němečtí s ním nechtěli mít pražádného spolku, vytýkajíce mu hlavně nevědomost. Pan doktor Theofil Pisling je ale rovněž slávy dychtiv jako je podnikavý, a když nebylo lze ve vlasti slávy nabýt, umínil sobě, že učiní totéž co s doktorátem, že vyhledá slávu za hranicemi. I počal psát do zahraničních listů učených články, ne snad o předmětech, které také venku znají, tím by byl nepochodil, ale o něčem, čemu venku ještě méně rozumějí než pan doktor Pisling, totiž o českých poměrech. Psal mnoho, lhal ještě víc — čím více lhal, tím spíše mu články vytiskli, neboť se venku as těm strašným věcem nemálo podivili, jaké jim o nás vypravoval. Připravuje nás nejdrzejším způsobem o jmeno — a bydlí nadál ještě mezi námi!

Již několikrát musili jsme sobě všimnout perfidnosti páně doktorovy. Poslední číslo časopisu „Magazin für die Literatur des Auslands“ má opět článek od něho, nadepsaný „Ruská propaganda v Čechách“. Je psán zase s onou strašnou nevědomostí („Boleslavan“ je v něm na př. jmenován listem ik n ě ž s k ý m), která pana doktora vůbec tak chvalně vyznačuje. Aby pak dostali čtenáři naši pojem, jak německý krajan o nich píše a jak počestnost jejich v cizině hanobí, uvádím počátek dotýčného článku v překladu doslovném:

„Kdežto v rakouském parlamentu, jediném to, v němž Poláci nyní záležitosti své osobně se zastati mohou, ohnivě řeči pro Polsku zaznívaly, objevily se v severozápadním koutu císařství přední strážce ruské a zpívají se Wielopolskému a Muravěvovi n a d š e m é h y m n y p o c h v a l n é. Ne snad že by za p o v š í m n u t í s t á l n o v ý o b r a t, jakýž čecháctví vzalo, nýbrž p r o t o c h c e m se s řídkým úkazem tím zanášeti, že sobě přejeme, a b y š i r š í k r u h y p o v š í m l y s o b ě h a n b y, jakou se o p ě t označili titěž potomci Přemyslovců, kteří se d r z e o s m ě l u j í („erfrechen“), chtít pokroku německé kultury a mravu v německé zemi spolkové překážky strojití t o u t ě ž z h a n o b e n o u r u k o u!“ atd. atd.

Tu ovšem nevystačuje více výrok Napoleonův: „c'est pire qu'infâme, c'est ridicule“, tu nevystačuje žádný jazyk více, a byť dovedl co nejpřísněji pojem vyznačit.

Máme toho právě již dost! Žádáme-li v hostinci české národní písně, najdou se u některého stolu krajané, kteří nás vysyčují, máme-li národní nějakou slavnost, najdou se krajané, kteří v časopisech v Praze vycházejících jizlivě všemu se vysmějí, přihodí-li se cokoli na politickém nebi českém, najdou se krajané, kteří za hranicemi uvrhnou jméno naše v louž nejčernější špíny.

A to vše jen proto, že se vůbec domáháme života. Následky ukazují se již v pražském životu společenském. Jisto jest, že z českého nebe nevisí nyní „housle“, jak německé pořekadlo dí.

BEZHĽAVÝ POP RUSKÝ — MÍSA RAKŮ
HANTÝRKA — PROROCTVÍ
DIVADELNÍ ŘÁD
OPATRNOŠT PŘED SOUDEM A ZÁKONEM

△ V Praze 3. srpna.

Na Příkopech straší. Kdy se půlnoc blíží, vychází z Měšťanské besedy bezhlavý pop ruský.

Hlavu nenese sice pod páží, není jí ale přece vidět, musí být tedy velmi nepatrná nebo se ztrácet po ossiansku v mlhách.

Blaboní divná slova o „Rusích a Srbech, Polácích a Češích i ostatních Slovanech“; někdy zalomí rukama jakoby k modlitbě, a tu mu zajiskří na prstu klenot skvostný jakoby z omamujících démantů. Šat jeho je poset jako pergamén svatým písmem, zvaným kyrilika.

Pomalú se pohybuje Příkopy k Václavskému náměstí a tímto nahoru, a osamělý, zemdlený poutník dívá se za ním zděšeně a praví, že bude vojna.

Ano, vojna prý bude, strašná vojna mezi českými Poláky a českocarskými Rusy, a bezhlavý pop jí ohlašuje a dvouhlavý pan Komzák, který více nehraje první housle v Prozatímním divadle, skládá prý již vítězné hymny — pro obě strany. Místo diplomatických not lítají ne-diplomatické brošurky, brzy vylítne ultimatum, pak přijde násilná rekrutýrka pro ruskocarský tábor — a již začne po hostincích a kavárnách válka partyzánská. My pak, kteříž jsme dle jedněch „škrabálkové noviny“, dle jiných zase „diplomati šesté velmoci“, totiž veřejného mínění, budem pilně a po kronikářsku události zaznamenávající klidně státi stranou, jakož dle krásného rakouského mravu veřejnému mínění vždy přísluší, aby stálo stranou.

Ještě před válkou vrátili se co věrní synové vlasti Češi z dalekého Hamburku a zámořského Helgolandu. Jak je vzal, tak je dal pan kapitán Pecold, kteréhož

bůh račiž požehnat a napravit, aby k budoucím výletům nebral zase referenty „Pr. Morgenpostu“. Byl to také nápad! Vzal ho s sebou, aby ocelovým pérem zaznamenal krásy výletu, a věděl přece, že cizopanský písař ten umí psát jen ostudu. Ostudu psal a ostudu udělal českým hostům páně Pecoldovým. Měl ovšem k tomu také nějakou příčinu, neboť za prvé nenávidí Čechy a měl nenáviděných těch kolem sebe většinu, za druhé neuměli z těchto někteří vůbec ani německy a objevovali velkou zvědavost, když se něco po německu vykládalo, a za třetí chtěli mít ze všech mis také svou část. To ale rozhoršilo jiné, kteří byli sobě vědomi věčné většiny a zvykli podržet vždy vybrané mísy zcela pro sebe a z ledabylych vzít podle chutě, i vymyslili sobě chytrou nápravu. A stalo se při obědě jednom, že když měla přijít mísa raků, chytroši tito počíhali sobě na sklepníka, mísu mu odňali a u svého stolu vyjedli. Což se přihodilo v Hamburku.

Kdož mají na češtinu svrchu, nechť trochu počkají; jen maličko, a čeština bude pokořena. Na staroslavném Vyšehradu bude prý vězení pro politické trestance, a dle přirozeného běhu věcí přijdou tam snad jen literáti Češi, jak posud přicházejí, a ti budou mluvit jen česky a čeština stane se tedy kriminální hantýrkou. A nový najde se Puchmýr, napíše slovník a mluvnici, a čeština bude žítí dál, třeba co hantýrka. Čeští typografové pracují nyní úsilovně, aby sobě zřídili časopis pro záležitosti tiskařské. To bude ovšem zase nemilé všem drahým nepřátelům našim, jakáž ale pomoc!

Dnes jsem se již dostal do říše duchové, mluvím o strašidlech a prorokuju, co bude. Taková proroctví bývají zajímavá — když se vyplní. Na staré radnici pražské seděli před léty za praktikantským stolem jisté kanceláře tři mladíci. Byli teprve do ouřadu vstoupili a svět madějí byl tedy ještě jejich. Jednoho dne přistoupil k nim jejich přednosta, starý rada. „Pánové,“ pravil, „některého z vás očekává pěkná budoucnost, od tohoto stolu, z bývalých praktikantů, vyšlo již více

měšťanostů pražských!“ Mezi oslovenými seděl také doktor Bělský, mlynější měšťanosta náš.

Kdybych již věděl, kdo bude divadelním ředitelem českým, mohl bych snad vypravovat proroctví druhé. Ať je jím ale kdokoli, zajisté bude mít příjemné postavení, neboť vnitř i zevnitř divadla pracuje se již o zavedení pevného řádu. Na českém jevišti panuje takový řád, že ondy jakýs pan „Intendanten-Stellvertreter“ (posud jsme toho úřadu neznali) vypověděl z jeviště spisovatele, který chtěl s herci smluviti se stran svého kusu. To je přece víc než byrokratická obmezenost. A zevnitř divadla, v časopisech, střídají se referenti jeden po druhém, a každý z nich rozže svíci moudrosti své a osvíti jí každý hraný kus, třeba se byl již padesátkrát dával, manovo ze svého stanoviska. Těch stanovisk je již tak mnoho, že pro samou všestrannost není kusa urovnaného náhledu.

Jeden tlustý pán, pilný navštěvovatel divadla a navyklý nechat těžké tělo své do divadla dovážet drožkou, chodí tam od nějakého času pěšky. Po příčině tázán vysvětloval následovně: „Vidíte, to už činím od počátku procesu proti Šiferovi. Když přistoupím k drožkáři, zdá se mně, že si mne příliš ostře prohlíží, aby mohl podat jasné svědectví v případě procesu — a to je nepříjemné!“ Ano, opatrnost neškodí nikdy, a jistá známá osobnost pražská přilípla na návštěvničku svou, na dveřích bytu přibitou, kolek, a připsala, že „kvůli možným případům“.

H L A S r. II, č. 213, 4. srpna 1863

„DU SOLLST NICH MUCKEN“
POKUTA PÁNĚ JEZBEROVA
MÄNNERGESANGSVEREIN
ČESKÉ BÁSNĚ JDOU NA ODBYT

△ V Praze 10. srpna.

„Zpívej, komu zpěvu dáno,“ pomyslíl sobě pan Rössler! Usedl a psal festkomersní báseň, v níž je klasické místo:

„Da Bärliner lernten's elfte Gebot
und das heeszt: „Du sollst nich mucken.“
Und weil se nich muckten, do blieben se stumm —“

Dobrý pan Rössler — dobrý musí být, neboť jen zlí lidé nemají písní — vztahoval svá slova sice k době prvního Napoleona, slova jeho hodí se ale i na Berlín nynější, a nejen na Berlín, také trochu jižněji; „Du sollst nich mucken!“ Jak krásně a úsečně podáno tu přikázání, nejspásonosnější každému žurnalistovi, především ale nám lidem pod čárou, kterým je již tiskařskou černí maznačeno, že když chceme vůbec mukat, máme mukat o něčem jiném než o politice. My skutečně nesmíme vystrčit nasliněný prst do výše, chcem-li se přesvědčit, odkud vítr věje, — mohl by nás někdo přes něj klepnout. Podle „Náučného slovníku“ je feuilleton smíšeninou věcí smutných, dojemných a zase veselých. Dvoje úskalí! Píšeš-li o něčem opravdově, máš to za věc smutnou a může to být trestuhodné, píšeš-li vesele, je to již zcela jistě trestuhodné, neboť humor vyvolává smích a uvedl jsi věc tedy v posměch. Nejpolitictější feuilletonní nos by byl dle toho ten, kteréhož majitel znal by fysiologické umění jednou tváří se zasmát a druhou kabonit. Nač ale nebezpečí, když páni nad čárou již v celých sloupcích vypravují, odkud vítr věje. Teď věje prý od východu a přičítá se mu neúroda, sucho a rozdílné jiné maléry. Politický život zvlhčuje prý ale náležitě. Ze step ruských zahulal si do lesů

polských, z Polska zanesl k nám mraky nesvornosti a krupobití ledových brožurek, z Rakouska nese do Frankfurtu myšlénku velkoněmeckou, a zapadá až k Sekvaně a Temži, kamž přibývá již zcela ochladlý a mrazící.

Ve Frankfurtu mají se sejít německá knížata, aby rozhodla o opravách spolkových. My proti větší sjednocenosti Německa více nejsme, proč bychom byli také proti ní, když se již možno „na ledu ohřát“, když němečtí turnéři měli v Lipsku vedle trikolory své cedulku na prsou s pyšným nápisem, že jsou ze slovanských vlastí, z Čech nebo z Moravy, když již i „Bohemie“ přeje našim výstředním carofilům, ač tito nazývají se nepochopitelným způsobem p a n s l a v i s t é! „Bohemie“ má upřímnou radost z pana Jezbery, — nu takový trest sobě pan Jezbera pro pár potišťených archů přece nezasloužil! A po časopise tom bude následovati v pochvale ostatní žurnalistika centralistická, a stane se div, že majednou začne chválit celý houf Čechů, jen proto, že tito opírají se listům českým, které se opovažují míti soustrast s Poláky! Ano, ano, je to divné! Centralistické časopisectvo je pro Poláky, protože vláda naše učinila rozhodné kroky pro ně, a zase je proti Polákům, protože jsou české listy pro ně. Mají také velkou radost z nastalé „nesvornosti české“. Ti pánové už zase neznají českou historii, nevědí, že kousek nesvornosti musí vždy mezi námi být, již proto, aby život nebyl fádni. V zahraničním můžem se třeba rozcházet, v domácím jsme ale zcela ještě svorni, a kdo chce mezi nás, dostane se do skřipce.

My se dovedem právě tak rychle smířit jako členové pražského männergesangsvereinu, a v nejhorším případě můžem říci jako tito, že panovalo pouhé nedorozumění. Čeští členové spolku toho opřeli se proti tomu, že měli zpívat Arndtovu „Was ist des Deutschen Vaterland?“ Nemůže se jim to vykládat za zlé, neboť rozumný člověk skutečně nenahlíží, proč by měli Češi na otázku páně Arndtovu odpovídat. Rozmyslili

to sobě však, ano je napadlo nejspíš, že zdvořilost požaduje na otázku vždy odpověď. V budoucím koncertu *männeresangsverein* budou již Češi zpívat „*Was ist des Deutschen Vaterland?*“, a poněvadž mají ve spolku tom Češi vysoký tenor, vyšvihne se německá vlast hezky vysoko. Umění je kosmopolitické, umění nezná ani politiky ani národnosti, proč by nemohli tedy umělci jednat nepoliticky a nenárodnostně! Bude to pěvecká slavnost smíření, as taková, jaká byla ve *Stromovce* r. 1848, kde se smířili tak upřímně, že seděl každý u jiného stolu.

Viděl jsem nedávno zvláštní důkaz důvěry v nestranost národnostní. Kupoval jsem právě něco v jednom kněhkupectví, když vešel do krámu mladík as osmnáctiletý. Byl oděn ve francouzský kabát a choval se jaksi ostýchavě.

„Čeho žádáte?“ tázal se po německu nakladatel Němec.

„Jdu stran svého spisu.“

„Ach ano — ano!“ praví nakladatel s oním mně dobře známým výrazem, který vyznačuje, že pan nakladatel podaného spisu ani nebyl četl. „Má to své obtíže! Velmi rád bych — ale vidíte — verše mejdou na odbyt, a snad by se mohlo učinit přece něco, kdyby byly verše vaše české!“

„Vždyť jsou ale české!“ opovážil se poeta ostýchavě podotknout.

„Že jsou?“ a obličej páně nakladatelův se rozpaky prodloužil. „Já jich vlastně nečetl sám — dal jsem je někomu, dobrému znalci, a ten mně ničeho o tom nepodotknul. Jsem dnes zaměstnán, račte přijít za osm dní, dám určitou odpověď!“

Nebohý, ve francouzský kabát kvůli německému nakladateli zahalený snílek! Nakladatel byl zajisté člověk neustranný, neboť kdyby byl přišel s verši nějaký čamarrista, nebyl by je sice také četl, byl by ale tvrdil, že by se „mohlo něco učinit, kdyby byly německé“.

NENAPSANÉ EPIGRAMY
FEDERACE U NÁS A JINDE
BRNĚNSKÁ SLAVNOST
ZDVOŘILOST — BESEDA UMĚLECKÁ

△ *V Praze 22. srpna.*

Jistý vtipný člověk a zároveň spisovatel, kteréžto dvě vlastnosti se zřídka kdy spolčují, vsadil se kdys, že napíše za den sto epigramů, a všechny že se budou moci tisknout. Toto měl za důkaz jich hodnoty. Já co méně vtipný uvolil bych se as k polovičce, a pokládal bych za důkaz jejich hodnoty, že by se nemoh ani jediný tisknout. My již vězíme ve smůle té, že nejlepší myšlenky naše jsou ty, kterých nevyslovujem, a nejlepší vtipy ty, kterým se smějem pod kůží. My tiskneme sto řádek na sloupec, což je pramálo proti tomu, co mezi řádkami nevytisknem. Člověk skutečně znenáhla zpitomí vším tím, co říci nesmí.

Frankfurt na př. vrhá stíny své až k nám, přece bych ale nechtěl obrysy stínu toho vystříhat v siluetu, moh bych nůžkami zajet. Při slavnostním ohňostroji byla ve Frankfurtu celá obrovská Germania v ohni, což prý jí velmi pěkně slušelo, zvláště když se jí popalovaly prsty. Po tak velké „iluminaci“ bývá bolení hlavy, — nebohá Germania! Přejeme jí všechno štěstí, když zůstane hodnou sousedkou, třeba bychom takto po bližší známosti nebažili. Jak ráda by kouskovitý šat svůj vyměnila za šat jednoduchý a elegantně moderní; zdá se ale, že vzdor všemu přešívání jednoduchost přece se nedostaví. Někteří sobě zoufají, že se již nezmohou na „Zlaté dno“, které by jim stříh podalo.

Vídeňské listy mluví cosi o federaci v Německu. Nám povídaly vždycky, že federalismus je zhoubná věc a že pracujem ku vlastní zkáze, když sobě ho žádáme. Není v naší moci, abychom Německo před tak zhoubnou věcí zachránili, my můžem jen zpovzdálí litovat a divit se, proč as německé listy něco na zkázu Německa zamýš-

lejí. Nám namluvily ovšem již ledacos, na př. jak záhubnou a směšnou věcí jest historické právo. „Habebamus parentes, sed non habemus,“ měli jsme rodiče, nemáme jich však víc, odříkávali kdys novicové jezovitští; řád ten nebyl ale českým řádem a Čechové mají příliš mnoho citu rodinného, než abychom se odříkávali historického práva, je nám velmi líto, že nemůžem v tom ohledu vídeňským žurnalistům sloužit. Jsme tak tvrdošíjní, že se přidržujem starého, a byť to mělo již vrásky na čele jako Ninon de l'Enclos, prosící, aby „příroda vrásky alespoň s předu těla odstranila“.

Nejvíce se mluvilo o historických právech mezi Čechy a Moravou. „Mährischer Korrespondent“, který důkladností a vtipem svým vyniká nad jiné listy německé a posud ještě zaslouženého uznání nedošel, myslí, že nastávající pěvecká slavnost v Brně vyrostla také prý z nějakého takového historického práva, snad z toho, že sobě Moravané i Češi odedávna nenechali vzít právo, aby sobě zazpívali, kdy a kde chtějí. Brno je ovšem městem německým, as tak jako Budějovice, Plzeň nebo Praha, ani bychom se neodvážili do Brna, kdybychom nemusili již ze zdvořilosti splatit návštěvu Moravanů, již přišli k nám do Prahy a do Borové. Táhli tenkrát v dlouhém průvodu, prápory jejich vlály, před nimi letěl zpěv „Přicházím přímo z Moravy“. My ale usednem za parním strojem, aby nás hodně brzy zavezl na Moravu, Moravičku milou!

Návštěva je ryzá zdvořilost a zdvořilost je příjemná věc. Zdvořilost nabývá vždy více půdy a rozšířenosti, jakž se každý čtenář českých insertů přesvědčiti mohl tyto dny z několika vytištěných slov k „panu zloději“. Chvalitebno je, že okradený pán předpokládá u pana zloděje alespoň „kousek poctivosti v těle“, zbytečna je ale v tomtéž insertu obsažená urážka, že pan zloděj „beztoho“ nerozumí švédským, norským a dánským kníhám. Takové rozhodné „beztoho“ je nesmírnou urážkou. Proč by jim neměl rozumět? Což nemůže ve filologickém národu českém i zloděj býti přítelem jazyků? A není

někdy láska ku knihám tak mocna, že je mnohý sbírá bez ohledu na jich obsah, jako druhdy Švédové nám odvezli celé poklady českých knih? A kdyby k ničemu jinému, nemůže uzmutel knih použít jich při nastávajícím počasí chladném co dobrého paliva, třeba by norské byly? Na zimu třeba se již záhy upravit!

Podzim nás již ovládá, stromy strásají svoje listí na zemi, aby se měkčeji po ní kráčelo. V takové době všeobecného umírání je pučící květ bujný vzácným darem, a takový květ je naše jará Beseda umělců. Politický život utuchnul a zdá se, že život náš se má očerstvit uměním. Činnost Besedy umělecké je skutečně potěšna; uvnitř se vždy víc a více ustaluje a působení její zasáhá již i do veřejnosti blahodárně. Novým a krásným květem jejím má být slavnost Shakespearova. Dovolil bych sobě ale poukázat k něčemu, co by dle náhledu mého bylo korunou vší činnosti. Beseda se usnesla, že zřídí dramatickou školu českou. Té nechť se chopí tedy rozhodně, prakticky a bez zbytečné ideálnosti; škola divadelní nám bude ústavem důležitým, nechť již otázka divadelní rozřeší se nyní jakkoli.

H L A S r. II, č. 232, 23. srpna 1863

△ V Praze 1. září.

Jsou geniové, kterým nestačí jediný obor lidského umění, kteří jsou příliš velicí, než aby stali se jen v ohledu jediném prvními — Michel Angelové, sochaři, malíři, básníci zároveň. Před takovými duchy klaníme se v prach, jsouť to zázrakové boží, zázrakové, jakými obdaří všemohoucnost časem svým každou zemi i zemi českou. Stal se takový zázrak i mezi námi, pan David Kuh osvědčil se nejen dávno již co výtečný bojovník proti Čechům, ale vystoupil nyní zcela šťastně i co literární historik český. Sochařství, malířství, básnictví má přece velké vnitřní spojení, ale „*Tagessbote*“ a česká literární historie — nebohý, překonaný Michel Angelo!

Někteří lidé vysvětlují každý zázrak cestou přirozenou, a to řeknou: „Pan David Kuh jest vynikajícím členem Spolku pro pěstování německé historie v Čechách, kterýžto spolek za úplného nedostatku německé historie v Čechách musí se zanášeti s historií českou, pan David Kuh musil tedy také sáhnout k českému!“ Třebas, přijde ale zajisté na způsob a ducha.

Jednou již se byl pan David Kuh pokusil na poli české literatury, avšak trochu nešťastně, a musil za hřích ten kajicně až do Vídně putovat. Když ale byl ostrovtipně seznal, že to se starší literaturou nejde, obrátil se k nejnovější, což je tím záslužnější, ana historie současníků je skutečně věcí nejtěžší. S ušlechtilým sebezapřením napsal a vytiskl článek o banquetu opozičních žurnalistů českých tak obšírný, že se proti němu „*Tagessbotovy*“ zprávy o Hilscherově slavnosti nebo o výletech německých turnérů vyjímají jako nějaká lokálka téhož listu o porodu událem náhle na ulici proti úvod-

ním článkům vystříženým z „Ostd. Post“. Kdo náhodou zná věčné bolení hlavy, jakým pan Kuh trpí, dovede délku článku ocenit, a kdo čte „Tagesbota“, ocení i to, že literárně historický článek přišel jen k počátku obyčejného sprostého měsíce a ne ku střídání se kvartálu. Po měsíci byl by ovšem banquet zkysal.

Vzdor něžným svazkům s těmi, kteří někdy v Praze a ve Vídni pomáhají rychlejšímu rozvinu české žurnalistiky, nemohl pan Kuh ovšem všechny prameny pročerpát, a takž se mu na př. přihodilo, že sobě měsíce strávené v žalářích spletl s nějakou nocí probděnou na „wachtstubě“; to nahradil ale tím, že sobě výdatně všiml i nás menších duchů, o kterých nepromluví-li se včas, pozdější věk ničeho věděti nechce, nás lokalistů, notickářů a feuilletonistů. Je v tom šlechetná vděčnost k těm, kteří ani bez bolení hlavy úvodních článků nedovedli a kdysi „Tagesbota“ naplňovali zprávami o oběšených a utopených, o nových stavbách a porodech na ulici, zkrátka tím, co se pro páně Kuhův list hodilo a objednávalo.

Všiml sobě i skrovné osoby pisatele těchto řádků. Začíná zprávou, že o mém „mučednictví“ nemůže praničeho sdělit. To je škoda! Já sice nevím o mučednictví svém také nic, doufal jsem ale, že pan Kuh, který o Kralodvorském rukopise nevěděl také praničeho a přece — — mu neštěstí je neštěstí, musím již počkat! Dále sděluje pan Kuh, že jsem byl po delší dobu v jeho redakci zaměstnán, což milerád stvrzuju. Pan Kuh činil žurnalistická první studia v Brně u Hanáka Ohérala, já v Praze u Němce Kuha, jeden člověk pracuje pro listy maďarské nebo maďaromanské, když v domácích nemůže, druhý pro listy německé, když českých není. Mně to neškodilo a dosti často vyjádřil jsem panu Kuhovi oustní své díky za to, že moje začátečnické péro oblomoval. Činil to tenkrát, když „Tagesbote“ přijímal ještě články Palackého a Riegra, když tiskl články proti školnímu radu panu Marešovi, atd. Nyní jich více netiskne a já se nemohu také více oustně děkovat —

někdy se meznají žurnalisté dost dobře dříve spolu známí pro pramalou žurnalistickou nehonetnost.

Avšak samolibost ovládá každého, proč by neovládala biografa českých spisovatelů, pana Kuha, jenž je dle vlastního výroku svého vedle Zanga prvním žurnalistou rakouským. Mluvě v článku svém o politickém mučednictví vůbec, nemůže zatajit, že vlastně i on by se mohl mezi mučedníky čítat. Možná, pan Kuh to alespoň již dost často vypravoval, ač, jak praví, není jeho způsobem mluvit o sobě samém. Pan Kuh se ale velmi brzy polepšil; když jiní mučedníci po dlouhá léta ještě na pevnostech úpěli, redigoval on již očištěn svého „*Tagesbote*“, a když nyní jiní nanovo po žalářích sedí, posmívá on se pohodlně ze svého zatiší, — dobrý mučedník! Panu Kuhovi nestane se nejspíše nic více, chová se dle německého přísloví, jež mluví o dětech ohněm jednou již popálených. On nestojí prý o spolek s našimi mučedníky — ty můj bože, což měli snad již beztaktnost tu, že ho pozvali? Což by byli přece v něčem nedůsledni?

Mučedník a literární historik jsou ale osoby rozdílné, neuznáváme-li onoho, můžeme uznávat tohoto. Jediné, co poslednějšimu vytýkáme, jest jakási místy se jevící kyselost a rozhorlenost, historikovi zcela nepřislušná. Snad se ale polepší také co historik!

Či chtěl pan Kuh, aby se vůbec zase jednou o něm mluvilo? Také možno, a vděčně jsem se odměnil.

H L A S r. II, č. 242, 2. září 1863

CO PÍŠE V ULTRAMONTÁNNÍM
FRANCOUZSKÉM „LE MONDE“ BERLÍŇAN
HERMANN KUHN

△ V Praze 26. září.

„Il ne reste plus que le ridicule à combattre,“ praví Hermann Kuhn v „Le Monde“. Hermann Kuhn? tážete se? Což ho neznáte? Není sice narozen v Betlemě, ale v Nazaretu také ne, a až bude uznán za proroka, určí nějaký Renan snad mnohem bližší rodiště než Berlín, z něhož nyní Hermann Kuhn o Čechách do Paříže píše. Na všechnen způsob je synem národa, který harfy své kdys na babylonské vrby zavěsil a od těch dob babylonské zmatky světem šíří. Izraelita a „Le Monde“, jenž je ultramontánní? tážete se zase? Proč ne? „Le Monde“ potřebuje rukopisů a onen honorářů, tento „posvěcuje prostředky“ a onen je světoobčanem — my již víme, co je to „světoobčan“. Dle nesmyslů v článku o nás roztroušených možno třeba věřit, že je pisatel skutečně od nás vzdálen, ač naši compatrioti píšou o nás rovněž nesmyslně. Dejme tomu ale, že je vpravdě z Berlína, jímž protéká špinavá Spréva a v němž se roztahuje světoznámá arogance, to nám nepřekáží v úmyslu, abychom sledovali jeho chod myšlenkový a leccos o něm sdělili, nikomu na zlost a všem ku potěše. Il ne reste plus que le ridicule à combattre!

V císařství rakouském je prý mnoho malých národností, o kterých aby mluvila nikdy ještě historie nemapadlo. Nezdvořilá historie nyní teprve počíná sobě jich všímati, na př. Čechů, kteříž bydlejí prý v Čechách, na Moravě, v rakouském Slezsku a Uhrách, nebo Horvátů, kteříž jsou v krajinách jižních, nebo Slováků, kteří jsou v *Ukrajně*, Štýrsku a Korutansku. Čechy nebyly nikdy samostatny, jejich králové byli původu německého. Pravá národnost je slovansko-německá, nyní pak je obyvatelstvo zcela promíchané, ha-

nebně „melírované“. Čechové dělají nejvíce křiku pro svou národnost, u nich dostavil se již paroxysm, přišli až k absurdnímu. To se rozumí, že Němci byli původem rozkvětu Čech, byl-li kdy jaký, to povídá i Kuhn i Höfler i Sojka.

Od té doby, co moderní princip národnosti pronikl k Čechům, vše se změnilo. Čeština, nevzdělaná jak jest, *prohlášena* jest jazykem národním, němčina se vypovídá z celé říše, nazvané „Kuronja tczeska“. Ačkoli se nikdo česky učit nechce, jsou přece již německé školy zrušeny. Německé mládeže bylo již mnoho strženo k čechismu, s Němci se vůbec více ani mluvit nechce. Češi vymyslili sobě kroj národní, jakousi tuniku, kterou nazývají čamarou, a pak jakýsi baret dle kroje polského. Vynašili i národní barvy, modrou, bílou a červenou, o nichž ani historie ani ustní podání ničeho neví.

Ještě jim scházely národní slavnosti, vymyslili sobě tedy besedy. Zvláštní výbor řídí zábavu, a mají také „un maître des cérémonies“, jenž všechno vede a znamená k potlesku dává. Mluvit smí se jenom česky, a protož také mnozí hosté, neznající nového jazyka národního, raději mlčí až po konec, jenž je vždy taneční. Najednou, uprostřed některého zpěvu nebo deklamace, začne hudba na znamení ceremoniáře ohlašující marš, učiní se ulice čili špalír až ku dveřím sálu a ulicí tou vejde Ispravnik. Ispravnik je člověk slavný, jehož životopis se nalezá v „Dictionnaire des célébrités nationales“, na kterýžto slovník české kněhkupectvo tedy upozorňujeme.

Zdaž Pélissier již chce nebo nechce, maršál francouzský je prý nyní český Ispravnik, kterémuž se snad nabídne jednoho dne Kuronja-tczeska; ovšem s výminkou, aby se vrátil do své vlasti a opět zřídil říš jmenované koruny. —

Máte již dosti toho nesmyslu, vy ubozí čtenářové časopisu psaného jazykem teprv vynalezeným? Kýváte

hlavou? Věřím vám, a snažil jsem se také, abych učinil z dvou velesloupců „Le Monde“ jen dva skrovné sloupečky feuilletonní. Francouzský zákon tiskový velí, aby byl každý časopisní článek podepsán plným jménem spisovatelovým; musíme se tedy vždy blahodějným zákonům, třeba cizím, poděkovat za to, že jsme seznali ispravníka Hermanna Kuhna. Mnohý ovšem řekne, že pouze po francouzsku vykládá, co po německu tak krásně psaly Presse, Familienjournal, Unterhaltungen, Ostdeutsche, Tagesbote, Morgenpost atd., jak se všechna ta duchaplnější a duchaprázdnější cháska jmenuje; to ale meškodí, po francouzsku vypadá to líp, a pak — co by dala celá ta cháska za to, kdyby se o nás vůbec ani nemluvilo! Co by ale zase dělala část její, kdybychom nebyli, kdyby nevěděla, o čem sama psát! „Prager Morgenpost“ bude mít právě proto v den svatého Václava pohnutlivou redakční slavnost. Kdyby nebylo českého patrona, nebylo by svatováclavské koruny, kdyby nebylo koruny, nebylo by látky pro „Prager Morgenpost“ k úvodním článkům. A proto vyjde na bílém papíru s červeným písmem a modrou obrubou. V čele bude mít hymnu na sv. Václava, psanou v nářečí hanáckém.

H L A S r. II, č. 266, 27. září 1863

△

Jsou ouřady, jichž povinnosti stávají se nám někdy nesmírně trapné, jichž bychom ale nepřenechali přece jiným, již z bázně, že by cizí ruka nekonala vše dosti posvátně. Takový úřad je můj. Jakmile někdo z našich skoná, musím zasednout a psát životopisní vzpomínku. Jsou to právě ony okamžiky, kdy člověk je obdrženou zprávou ještě ztrnulý, když zvěst o úmrtí přítelově strašné „Memento mori“ nám zahřměla a polo v nevěře, polo v úzkosti poddáváme se bolesti nad ztrátou právě utrpěnou a zároveň v úzkosti měříme tluky srdce vlastního. Nedůvěřujeme životu vůbec, ba ani vlastnímu ne. Tím strašnější ale jest dojem, když vidíme skleslý mladý dub, přervané živobytí mladé, plné síly a bujnosti, strom nesoucí již ovoce a zároveň květem obsypaný.

Nejsme věru ještě s to, abychom utrpěnou ztrátu všestranně ocenili; schází k tomu klid i vůle, bojímeť se, že bychom ztráty navázili příliš mnoho. Za lét posledních zakusili jsme již ztráty mnohé, navykli jsme takřka již, v dobách strašně krátkých loučiti se s jedním po druhém, vzdávat se spolučinnosti mužů nejčinnějších, doprovodit je tam, odkud nám pomáhají nadál jen příkladem svým vznešeným, jen vzpomínkou. Jako by již smrt nepotřebovala ani okolků, — málo dní churavosti a přišla zpráva o úmrtí měšťanosty Pštrossa, ještě kratší zápas a slyšíme, že Rudolf Skuherský skoná.

Rudolf Skuherský narodil se 25. dubna roku 1828 v Opočně, kdež otec jeho, František Alois Skuherský, byl knížecím lékařem. První vychování své obdržel v Opočně. Co mladík desíletý odebral se roku 1837 na gymnasium kralohradecké: studoval v Králové

Hradci a Broumově. Po odbytém gymnasiu šel do Prahy na studia filosofická, zde studoval pak také dvě léta na ústavě polytechnickém. Pak byl zaměstnán na knížecích panstvích dobříšském a opočenském, kdež se věnoval hospodářství a vědám přírodním. Roku 1848 vystoupil z hospodářského úřadu a studoval opět po dvě léta vědy technické, dříve v Praze, pak ve Vídni. Zde se stal asistentem učitelské stolice pro měřictví popisné, v kterémžto úřadu setrval přes rok, od 1. října 1851 po 20. listopad 1852. Prozatímním profesorem popisného měřictví a rýsování na technické škole přípravní stal se 7. listopadu 1853, na technice samé jmenován jest 16. srpna 1854 profesorem skutečným. Roku 1861, 6. srpna, zasnoubil se se slečnou Angelikou Sieglovou. Z dvou dítek, dcerušek, umřelo mu jedno.

Profesorem byl Skuherský vynikajícím. Autorita v oboru svém, v měřictví popisném, měl jmeno daleko za hranicemi vlasti naší známé. Spisy francouzské a německé citují ho, v pozůstalosti jeho najde se bohatá a velezajímavá korespondence, jakou vedl s předními učiteli francouzskými. Měl na ústavě pražském slovo rozhodné ve všem, co se vědy týkalo.

Studujícím byl Skuherský ale více než pouhým učitelem. Pomýšleje stále, aby chudším z nich výdatnou pomocí hmotnou přispěl k snadnějšímu setrvání v studiích, založil pro ně nadaci bezplatných obědů. Nešetřil práce, dopisování, chůzí, aby sehnal příspěvky. Se spravedlivostí skutečně vzornou rozděloval obědy, němečtí studující sami dávají mu vděčné toho svědectví. Nadaci tu pojmenují prý nyní studující (jimž zesnulý dal vždy rozdělování obědů v úplně volnou samosprávu, ponechávaje sobě pouze dohlídku) dle zakladatele „Nadací Skuherského“. Na zřízení tom ovšem neustál, podporoval, kde mohl, aniž by byl okázale při tom jednal. Svátečním dnem byl mu vždy Štědrý večer. Tu vystrojil svým stipendistům velkou hostinu a bavil se student se studenty.

Technika pražská, o jejíž reorganizaci Skuherský

největší zásluhy má, nenajde za něho náhrady! On byl duší národnostního hnutí na ní, on provedl počátky rovnoprávnosti.

Rovněž rozhodně působil v Jednotě průmyslové. Jednotou touto stal se vlastně u Pražanů teprve populárním a prostý Pražan vypravuje nyní, že „umřel ten dobrý profesor od svatého Havla“. Co poslanec zemský pro okres chrudimský a nasavršský, co obecní starší pražský pracoval neunavně. —

Dnes Skuherského pohřbíme. S budovy ústavu polytechnického, z místností Jednoty průmyslové vlajou černé smuteční prápory. Vyvěšené litografické podobizny jeho jsou opleteny černým flórem, na nárožích oznamují úmrtní cedule smutek obecný. Praha spatří pohřeb, jaký jen první synové vlasti obdržují.

H L A S r. II, č. 280, 11. října 1863

NEBOHÁ LUŽICE!
ČECHISCH A BÖHMISCH
HISTORICKÁ NĚKTERÁ PŘIPOMENUTÍ
PANU HÖFLEROVI

△ V Praze 13. října.

Když člověk cestuje, může něco vypravovat. Feuilletonista „Tagesbote“, — kterýžto list právě nyní národní vědomí českých Němců výdatně utužil životopisem Reinholda Lenze — cestoval kdys do Drážďan, myslím, že při lipské slavnosti turnéřské, a když ne při té, tedy při něčem jiném. V Drážďanech viděl velmi mnoho, Brühlovu terasu (na které prý i Poláci se procházeli!), Labe, most, ulice, domy, v nich, vedle nich a na nich lidi, a mnoho ještě jiného. Ano viděl tam i katolický chrám a vešel i do něho, ač hned vedle dveří je kropenka se svěcenou vodou. Hned v předsíni chrámové vítá příchozího plakát, psaný nářečím hornolužickým a oznamující, kdy jsou pro Lužické Srby služby boží, při kterých se lužicky káže i modlí. To zavdalo předmět k feuilletonu o Lužičanech, — nebohé „lodičky slovan-ské“!

Tak tedy Lužičané jsou prý národem malým. K nové této statistické pravdě přidává onen národopisec druhou, že prý jazyk hornolužický je již velmi němčinou znečištěn. Konal důkladná studia jazykozpytná a uvádí také příklad, jediný sice, ale velmi dobrý. Německé „Lieber Jesus“ zní hornolužicky „Luby Jesu“, lieber — lubý, — není více pochybnosti. Nyní již nesmí žádný slovanský šuhaj děvovjku svou lubiti, zapovíme mu to, neboť musíme hleděti k jazykové čistotě. Nu a pak našel onen lubý jazykozpytec, že drážďanští Lužičané zpívají církevní své písně dle nápěvů německých. Kdosi našel zase, že církevní písně v Sasku zpívané jsou většinou nápěvů slovanských, bratrských; ten „kdosi“ byl ale dobrým muzikantem, a kdo je v některém oboru skutečně dobrým, má býti také skromným: nesluší se,

aby každý s úsudkem svým hned do veřejnosti vystupoval.

Na jednom z posledních lipských trhů ukazovala se, dí dále onen lubý znatel církevní hudby, celá rodina lužická za peníze. Hráli totiž na dudy, zpívali své národní písně a tančili tance své. To ovšem nebylo hezké, nač potřebuje lužický dudák brát za příklad sobě německého pianistu Liszta nebo zpěváka Niemanna atd. atd., kteří za peníze hráli nebo zpívali. Dobře má onen lubý pán, že s národem, jehož členové za peníze se ukazují, nelze i při nejumělejší agitaci v politickém ohledu něco svést!

Ovšem pro jednoho hodí se to, pro druhého ono. Na př. slovo „čechisch“. Německé listy užívají ho k tomu, aby se nemyslelo, že v Čechách mluví se pouze „böhmisch“, že jsou tu jen „Böhmen“. Někdy užívá se slova onoho také co úsměšku. Při zprávě o výstavě paramentů karlínského chrámu chválila „Bohemia“ vyšívanou jednu rochetu skutečně krásnou, na níž pracovaly dvě hraběnky. Na rochetě nalezá se také český nápis biblický a „Bohemia“ po prvé po dlouhé zase době referovala o „böhmischem Schrifttext“. Šlechta arci nemůže vyšívat čechisch!

Ano, konsekvence je krásná věc, jenže na horách neroste a v dolech jí nesejou; kde se jí mají lidé nabrat jako na př. p. Höfler! Mohl by jí velmi dobře potřebovat ku svému řemeslu, jež nazývá historiografií. Bez konsekvence stává se ovšem, že člověk vydá na př. „Das kaiserliche Buch des Markgrafen Albrecht Achilles“, a nějaký důkladnější znatel, jako na př. výmarský archivář doktor Burkhardt, že musí vydati pak seznam chyb k tomu (někdy jen z nedbalosti, někdy ze schválnosti vzrostlých); nebo že člověk vydá „Fontes rerum husiticarum“ a k tomu jen falešné opisy svých studentů přečetl, z čehož vyrůstá mnohé tvrzení zcela zábavné; nebo že člověk píše i o mistru Husovi z tak zvláštního stanoviska, že učení spolehistorikové volají udiveně: „Pustrpalk, wo bist du?“

Pan Höfler napsal už tolik spisů důkladných, že není divu, když sobě nepamatuje, co kde řekl. Pan Höfler byl jednou již i federalistou! Nynějšímu centralistovi a dle „Mistra Husa“ i nynějšímu absolutistovi panu Höflerovi bude zajisté příjemno, když mu připomenu slova, jakáž napsal jednou o Karlu Velikém (církevní slovník Wetzera a Welte z roku 1848, díl II, str. 348): „Daleko vzdálen oné zuřivosti centralisující novověkých knížat, kteří vše stejným učiniti, práva lidu a jeho národnost zničiti hleděli a za politickou moudrost vyhlašovali, byla-li všechna láska k vlasti, dějinám, právu a zemi smrcena, nechával Karel Veliký všem podmaněným národům národní jejich zákony, Bavorům, Longobardům práva jejich, Sasům svobodu jejich, a uspokojil se zavedením stejné správy, která, aniž již všichni národové ráz velkého křesťanského státu byli obdrželi, způsobila, že všichni za jednoho a jeden za všechny život a statek dáti hotovi byli. — Jednota vnitřní duchovní předcházela, pak následovala administrativní sama sebou a národnostní rozdílnost mohla obstáti, nejsouc jednotě nebezpečna. A jakož ničení národního života přenechával oněm duchům malým, kteří postavivše kostru již ji za živé tělo považují, rozeznával se také od těch, kteří v zastávání biskupského a apoštolského úřadu obmezování nějaké státní moci spatřují, jež pretendovanou všemohoucnost svou přece jen děkuje zašlápnutí cizích práv!“

Tenkrát byl p. Höfler hotový revolucionář!

H L A S r. II, č. 284, 15. října 1863

ŠKOLA TOMLINSONOVA
BUCHHOLZ IN TROPPEAU
NOVÝ FEUILLETON

△ V Praze 28. listopadu.

Ptal se mne někdo: „Prosím vás, je to nadávání našincům, podezřívání všech povah, snižování všech snah českých, v jakémž sobě němečtí žurnalisté většinou libují, výsledek nějaké zvláštní školy nebo přirozeného nadání?“ — Ty můj bože, přirozeného nadání! Ani jim nepřipadne!

Když byl duchaplný Bulwer dokončil svého „Pavla Clifforda“, ohlídl se ještě jednou po osobách podřízenějších, jichž byl v knize své uvedl. Tu se mu namanul August Tomlinson, chlap prapodivný, a o tom vypravuje Bulwer, že ušel šťastně do Calais, odkudž pak rychle pevninu procestovav dostal se do jednoho literárně proslulého města v Německu, kdež se vyznamenal metafysickým ostrovtipem svým a školu, v níž morálce vyučoval, odevřel dle vzoru starořeckého a s učebním jazykem francouzským. Slavný August Tomlinson zůstavil řadu spisů, z nichž čerpal Bulwer zase řadu nejdůmyslnějších vět „Tomlinsoniana“, jak ty perly nazval. Jsou to „zásady populárního umění taškářského, úvod k oné vědě ušlechtilé, kterouž každý sám ze sebe taškáře učiniti může“. Jak povídám, pravé perly! Jedna z nich zní: „Když nějaký spolek mužů odvolává se na řadu zásad, jež se protivují tvému prospěchu, a však pravdy jsou jasmé — čím jim odpovíš? — nadávkou! Učiň, aby jména jejich padla v opovržení, a nikdo nebude zásady jejich ctíti!“

I vyšli misionáři řecké školy do světa, z frančtiny přeložili vše na jazyk německý, nové učení našlo chrámy své a nazvali je „Redaktionen“, protože jméno to mívá

dobrý zvuk. Tomlinsonovců je jako kobylek, ožírají a pokálejí nejkrásnější pole. Mají svoje tajná znamení a poznávají se hlavně dle veřejného nadávání. Nemusím vám udat bližších známek?

„Nemusíte,“ pravil tázající se, a já mu uvěřil. Jsou věci, kterým se uvěří okamžitě, jiné, kterým ani uvěřiti nelze. Pomyslete sobě na př., že vydavatelstvo některého českého listu píše na některé kněhkupectví v Opavě list ovšem český. List přijde zpět, leckde přetrhán, leckde s prapodivnými opravami, svědčícími ostatně, že v kněhkupectví tom zcela dobře českému listu porozuměli. Zde onde je také přidána některá pitomá poznámka, jako na adrese: „Böhmischer Adressat hier unbekannt“ a uvnitř: „Bitte deutsch zu reden, wann Sie mit dem deutschen Buchhandel Geschäfte machen wollen!“ Věříme, že držitel kněhkupectví, — zde se to týče firmy L. Buchholz v Opavě — není tak nerozumný, aby něčeho podobného se dopustil; hloupý písálek a poznámkář byl nejspíše v kněhskladu nějaký „zelený“ mládeneček, medávno z říše příšlý, vždyť víme, jaké drzosti takoví přivandrovaní schopni jsou. Našim kněhkupcům služiž to však za příklad, jak mají s německými svými soudruhy mluvit, aby spláceli měrou rovnou. Zdejší kněhkupci němečtí mají silný obchod v knihách českých, a leckterý z nich má ještě tu smělost, že českým obyvatelům zasílá české knihy s přípisem německým. Divíme se trpělivosti české, kteráž neposílá přípisy zpět s poznámkou: „Mluvte česky, když chcete od Čechů peníze vydělávat!“ Chcete ještě nějakou opavskou Buchholziadu? Nuže jiný časopis český obdržel přípis svůj s poznámkou: „Unsinn, schicken Sie das Blatt nach China!“ O německé kněhkupectvo, jakému si se naučilo kšeftovnímu slohu! Tolik rozhodnosti a přece ještě ta mizerie šlesvicko-holštýnská!

V mozku Němců manevrují již svobodnické bataillony, které potáhnou na Dány. Jen aby nezůstalo vše zase pouhým snem, na který se snadno zapomene. Naše doba zapomíná rychle, vše se jí stává zakrátko již všedním.

Ani tiskové procesy více nebaví! S tím větším uspokojením četl jsem konservativnější feuilleton dnešní „Bohemie“, jenž vypravuje, že jsou v Praze drožkáři, posluhové, prodáváči uhlí, fotografové a lidé prodávající „almu“. Děkujem za laskavou zprávu.

H L A S r. II, č. 329, 29. listopadu 1863

△ V Praze 5. prosince.

„Deutsche Gemütlichkeit“, jižto jistý český nezdvořák přeložil nešikovným slovem „zábava bez myšlének“, je jako láska: neroste po horách, v dolech jí nesejou, pěstují ji ale v Široké ulici v Likaveckém domu v prvním poschodí, nazvaném nyní „Deutsches Casino“. Tam se pěstuje německá svornost, německý duch a za čtrnáct dní jednou nadzminěná Gemütlichkeit, k čemuž určen zvláštní „Juxausschuss“. Takový jux, při kterém jsou všichni členové kasina, něco úředníků totiž, něco doktorů, síla kontoáristů, židé neobyčejní, i s manželkami a dcerami, nazývá se „Damenabend“. Zábava damenabendská je tuze krásna. V tiskařské oficině naší „Bohémie“ jsou alespoň vedle jiných stálých frází, jako: „eine lange Wagenreihe schloss den Zug,“ (pro pohřby) — „und wurde in das allgemeine Krankenhaus geschafft, wo er die nötige Pflege fand,“ (pro neštěstí) — „das Motiv der unseligen Tat ist nicht bekannt“ (pro samovraždy) a podobných, nyní již pro všechny damenabendy vysázeny fráze „ein reicher Kranz schöner Damen“, „die animierte Unterhaltung“ atd. Při zábavě především hledí se tam k umění německému, zpíváť na př. moravský bas Krén, český tenor Bachmann (narozený z českých rodičů v Praze, nyní však „Altdeutschland“); také Polku Zawiszanku pozvali, ta ale nepřišla, nevděčná; pak pěstují svornost a lásku, a všickni jsou jako jediná rodina, bez rozdílu náboženství, obyčejnosti či neobyčejnosti a — národnosti. Heineho poetický sen se uskutečnil, lidé s plamennou láskou v srdci, odění v bílá vlající roucha a černé vlající fraky scházejí se v prvním poschodí Likaveckého domu a pozdravují se: „Pochválen buď pán“ — či ne, tak se nepozdravují.

A když jsou již tak jediná veselá rodina, beze všech rozdílů, nerozmýšlel se také při posledním damenabendů jistý rozveselený pán, vzal svou dámu za ruku a usadil ji za prázdný stůl. Na stole byla sice všeliká divná znamení, sedadla také nestála přirozeně na všech čtyrech, nýbrž jen na dvou, a opírala hlavy své těžkomyslně o hranu stolní, — což ale na tom! Vždyť zde mezi námi není rytířů svatého Grálu, pomyslel sobě pán přisedající, a pak jsme jedna rodina a v rodině stůl jako stůl. — Ave anima pia!

Sotvy dosedl, již tu byl hrom. „Zde nesmíte se svou paní sedět, neboť tu budou sedět výborové!“ Sedící nebyl ještě jaktěživ slyšel, že by byli kdes výborové pretendovali zvláštní pohodlný stůl, a osmělil se podotknouti: „To by se mně v Měšťanské besedě nestalo.“

„Když se vám Měšťanská beseda líbí, nepotřebujete být zde a můžete si jít tam,“ zněla bystrá odpověď a dáno sedícímu na vůli, aby přemýšlel, je-li vínárníkem z Freytagových „Žurnalistů“, o jehož hlas při volbách se dbá, nebo něčím jiným. Ovšem, po volbách obecních je již a dlouho ještě do nových!

Nevím, co ten člen rodiny nato učinil; lítá ale Prahou dojemná zvěst o velkém bolestném rozbroji rodinném. Jisto jest, že utvořily se dvě strany, a ty že se sekaly onou zbraní, na kterouž není v Rakousku prozatím „Waffenpass“ a z galantnosti ku krásné pleti žádná daň. Válno dlúho a kruto, lítaly poznámky závažné jako skály, nápady tu homérské, sloh nibelungský. Vzduch, čist všeho kouře tabákového, naplnil se výparem mrtvol. —

Nastalo chladné ráno, podzimní slunce dívalo se tak zasmušně na Prahu, že ho ani vidět nebylo. Spolek pro vynalezení německého dějepisu v Čechách vyslal komisi na bojiště, aby vše věrně ohledala a zapsala. Mysle bojovavších ale vystřízlivěly, smutně hleděno na roztržky rodinné, pomýšleno na záplaty. Což o onoho prvně uraženého, k tomu došel kdosi a odprosil, bylo dobře. Naproti veřejnosti však třeba něčeho jiného, té se musí říci,

že roztržka byla jen žert, že nebude zrnkem hořčičným, jímž by se celé německé těsto pražské proniklo.

„Damenabendy musí přestat!“ radil jeden, který ro-
dinnou snášelivost dobře byl prostudoval.

„Ano, a k výmluvě řeknem, že je nás příliš mnoho a
místnosti nevelké!“ podotýkal druhý.

Třetí ale, vlastně Čech, přece však z lásky ku krásné
Němkyni člen kasina, byl obdržel tak bolestné rány, že
seděl truchliv doma. Četl Čelakovského „Sebrané listy“,
podtrhl červenou tužkou, co byl kdys psal Kamarýt
z českých Budějovic do německého Lince: „Noli amare
Teutoncas!“

H L A S r. II, č. 336, 6. prosince 1863

JAK SE PLZEŇ ZPROŠŤUJE VÝČITEK
„HEJ SLOVANÉ“ NEBO
„MEERUMSCHLUNGEN“?
POTOPA MYŠLÉNEK

△ V Praze 7. prosince.

„Copak je nového v politice?“ tázal se ondy kdosi novináře.

„Děkuju za laskavou poptávku — nic!“ odpověděl zdvořilý. —

Jak rád bych podobně byl zdvořilým a s jednoduchým, sladounkým „nevím nic“, s dvorným úsměvem a hlubokou poklonou se vám co nejuctivěji poroučel, neboť nevím nic, pranic, ba ještě mnohem méně. Že ale tak rád s vámi se bavím, zůstanu přece sedět a poklep-
nem sobě ve vši nevinnosti a pomluvíme svět zcela bohabojně.

Tak tedy v Plzni že přestane divadlo české a bude nadál jen německé? Vidíte, vidíte, — to je velmi dobré! Ani bych byl tolika taktu do Plzeňských se nenadál! Pořád se jim vytýkalo, že v Plzni za večera slyšíš z desaterých hospod hřmotné „Hej Slované“, mezitím česká Musa v divadle tamějším zbytečně se namáhá, aby za mrkajícími lampami nějakého nedaremného navštěvovatele vyzkoumala. A teď tomu učinili radikální konec, neboť každý nahlídne, že když nebude divadla, nemůže být také výčitek pro prázdnotu. Povídají sice, že byl divadelní ředitel také mnohým vinen, an nestaral se o český personál a repertoar tak jak o německý. Tuť by svědčila plzeňská divadelní historie, jak velkým je v důslednosti ředitel „Wallburg“ Vesecký, jenž dost často o sobě pravil: „Posud jsem obecnstvo ve všech českých městech přinutil, aby chodilo do divadla německého.“ — Jistý prorok duchaplný tvrdil, že přijde doba, ve které lidstvo o práci tak se rozdělí, že každý národ bude pracovat a poskytovat jen výhradně jeden výrobek, na př. Rusko boty, Polsko tragedie, Německo

mydliny, Čína křivé nohy atd. Proč by nemohla Plzeň nyní již poskytovat jenom „plzeňské“, kteréž jest tak uznaně dobrým prostředkem proti koleře, výhradnímu to dříve výrobku Východní Indie, nyní však i u nás již mezi vlastenecké nemoce náležející. A pak se také říká, že je Plzeň na západ přední česká stráž; kdyby udržela slušné české divadlo, toť by docela upadla v nemilost „Prager Morgenpostu“. Ostatně se vytýká Plzeňským ještě něco, že nemohou totiž zbudovat Smetanovi ani malého pomníčku. Tu bych radil, aby učinili jako nyní s divadlem. Nechť vykopají nebožtíka a někam ho odstraní, pak bude amen a po výčitce.

Nu a o něčem jiném! Šlesvik-Holštýn, myslíte? Prosím vás, copak je nám po Šlesviku, co po Holštýnu, co po přívoznících a pradlenách na Ojdoře, co po vlání německé trikolory, jejíž barvy Němci sami dobře neznají! V Praze se k žalosti veselé mládeže netvoří ještě pořád žádné svobodnické bataillony. Takto dějou se prý po celé Evropě mocné přípravy k možné válce. Ač jest rakouskému žurnalistovi zapovězeno dávat zprávy o pohybech vojenských, sdělím vám přece, že jsem viděl ondyno, jak táhl Celetnou ulicí houf českých rekrutů směrem k Poříčí. Byli v té jakési rekrutovské veselosti a zazpívali „Hej Slované!“ Stál tu také jistý dobrý pán, jenž v Praze nemocné léčí a ve vídeňské „Presse“ ze zdravých sobě blázna dělá. „Haben Sie gehört? — Die singen „Schleswig-Holstein meerumschlungen!“ pravil ku svému sousedu. Budem tedy zase jednou něco v „Presse“ číst pěkného, už jsme se dávno nepotěšili.

Z českých obcí nepůjde prý nikdo na Dány, vzdávají se milerádi svého podílu z nájmu na lov ryb a vyvážení písku z Ojdory. Ani z toho sobě nic medělají, že jsou rakouští Poláci pro exekuci, že Langiewicz daroval vídeňskému komitétu protidánskému sto zlatých atd. Nás již nepřekvapí pranic a praničemu se nedivíme, ani tomu ne, že se Dánové nebojí. Ti sobě myslí: Za prvé už bylo mnoho mračen a ze žádného dešť, za druhé nebudeme sami a ve společnosti je veselo, za třetí je Ham-

burk krásné město, krásnější než Boleslav, a můžem se tam tedy podívat. A Andersenové ve vojště dánském praví: Po dánsku složíme výprask a Němcům jej pak budeme autorisovat co původní.

V Rakousku je nyní divná situace, vidíte? Němci by rádi na Dány a vláda nejspíš že nepůjde. Na užší radě říšské jsou velmi nespokojeni, ano Brinz povídal, že jest důvěra jeho již velmi rozviklána, při čemž prý vypadal jako rozhněvaná gloria.

Ano, ano, uvidíte, že přijde všeobecná potopa myšlének! My federalisté včas jsme se ještě uklidili a vystavěli sobě archu svou. Mnozí přijdou a budou prosit, aby chom jich přijali do archy; my ale toho neučiníme všem, neboť nesmíme přijmout než každého druhu párek.

H L A S r. II, č. 338, 8. prosince 1863

VŠEOBECNÝ BANKROT — PAN SACHS
JERUSALEM, SÍDLO UMĚNÍ
FOTOGRAF FRIDRICH

△ V Praze 19. prosince.

Všechny časopisy naplněny jsou nyní výpočty státních dluhů evropských. Uvádějí tak dlouhou řadu cifer, že jsem opatrně nadělal setninu puntíků a čárek, abych sumu vysloviti mohl, a pak jsem vyslovení teprv nedoved. Tím je vinna má kompletní obmezenost v matematickém, aritmetickém a všem podobném, pro kterouž mně již tak často vytýkáno, že „neumím počítat“. Zato umějí jiní, a ti vypočítali, že Evropa udělá co nejdříve bankrot. To bude pěkné a rád bych již četl kapitolu z některého budoucího dějepisu všeobecného o tom. Nastane konečně doba úplné rovnosti, ano i doba snad komunismu. Kníže a mádeník podají sobě ruce, nebudou mítí oba nic a budou stavu stejného, totiž bankrotářského. Lidé se budou objímat na setkání co bratří, nastane říše lásky. Poněvadž však zbudou všechny pěkné věci, jichž možno nyní jen za velké peníze dosáhnout, přece na světě, peněz však nebude, dostanem všechno zdarma; šaty budou zdarma, hostince, železnice — o radostné cestování! Centralisté učiní bankrot a federalisté také, všichni budem Mittelpartei. Maixner bude kreslit pro Zapovu Českomoravskou kroniku jen samá plamenná srdce.

Prozatím ale nejsme ještě na tom stupni blaženosti, prozatím musíme všechno kupovat, i cigára, prozatím můžem se ještě nenávidět a pomlouvat do sytosti. Nyní bych měl tak právě chuť někooho pomluvit, na př. berlínského pana Sachse i s berlínskou jeho kompanií za nahnaný nám strach. Nebohá naše mladičká a chudičká Umělecká beseda obdrží náhle přípis od pana Sachse, že Lessingův obraz jest zkažen, vinou Besedy, a že tato v jistých pruskoministerských případnostech má dát pa-

nu Sachsovi nějakou malou náhradu, na př. 15.000 tolarů, ovšemže i s ažiem, neboť bez ažia medělá pan Sachs ničeho. Snad by se byl pan Sachs i v případě faktického uškození smluvil a vzal místo tolarů třeba nějaké panstvíčko české; tak ale šla zpráva z novin do novin, přišla až do Prus a pan Sachs přispíšil sobě s veřejným ohlášením, že na celém uškození není ani za mák pravdy. Jen zde onde tvrdí ještě některý časopisek, že bylo přece uškozeno, ale jen nepatrně — v z a d u na plátně. Kdyby se nalehalo, zmizelo by i toto zadně plátěné uškození, jako zmizel požadavek stran garancie tolarové.

Beseda umělecká může nyní zcela klidně umlouvat zábavu silvestrového večera, protože Silvestr nejen k slovanskému, ale vůbec i k světovému umění jest v poměru těsném, může volit o několik komisí více, rokovat a zase rokovat, až z jara počne skutečně působit. Škoda, že se musí Beseda stěhovat do místností nových, v „Jerusalemě“ jediném je pro ni vzduch pravý. Uměním se až hýbe „Jerusalem“. V prvním poschodí tři odbory besední, vedle nich „Hlahol“ a „Cecilská akademie“, dole v hostinci Preislerův orchestr, v zahradním salonu marionety — „es lebt zuviel des Schönen in so enger Brust!“ Až se stane Jerusalem klášteřem, rozšíří se umělecké požehnání po Praze, každé umění zapadne jinam.

Jedno jest umění, které v Praze rozkvítá tak rychle a krásně, že v něm nekulháme za žádným městem takměř. Jest to fotografie, která vyvěšuje výrobky své z každého krámu a usídlila se již na každé střeše. Ne třeba do balonů, abychom poznali, jak Praha s výše vypadá; kdo potřebuje několik tuctů fotografických návštěvnek, nechť dá každý tucet dělat jinde, dostane se do nej-povětrnějších výšin. Právě se otevřelo atelier nové, mnohoslibné, jež zařídil pražský měšťan pan Friedrich ve vlastním, v Michalské ulici malezajícím se domě. Pán ten konal velké cesty po Evropě a Americe, má z toho též značné a všestranné zkušenosti v oboru svém.

Co jsme z posavadních výrobků jeho viděli, vyniká

znamení ostrostí; ceny však jsou při tom vskutku nejlacinější. Nový fotograf hodlá umění svého užití v rozmanitých způsobách a podnicích. Nyní již připravuje vydání „alba pražských redaktorů“, v letě bude od něho vycházeti album nejkrásnějších krajin v Čechách a na Moravě, vzatých dle přírody.

Pražští fotografové mohli by skutečně pomysleti konečně na roční výstavy výrobků svých a k účeli tomu spojití se s Uměleckou besedou. Rovněž dobře by pochodili s odborním časopisem.

H L A S r. II, č. 350, 20. prosince 1863